

CIVILSAMHÄLLET OCH ASYLPOLITIKEN, DEL 1

VITNESSEMINARIUM OM
PÅSKUPPROPET OCH
FLYKTINGAMNESTI 2005

Livia Johannesson
& Noomi Weinryb (red.)

Förvaltningsakademin

CIVILSAMHÄLLET OCH ASYLPOLITIKEN, DEL 1

VITNESSEMINARIUM OM
PÅSKUPPPROPET OCH
FLYKTINGAMNESTI 2005

Livia Johannesson
& Noomi Weinryb (red.)

Södertörns högskola

Södertörns högskola
SE-141 89 Huddinge

© Livia Johannesson, Noomi Weinryb
och Förvaltningsakademin

Omslag: Jonathan Robson
Formgivning: Per Lindblom & Jonathan Robson
Tryck: Elanders, Stockholm 2020

Förvaltningsakademin nr 23

ISBN: 978-91-89109-25-4

Innehåll

Inledning	5
Vittnesseminarium.....	11

Inledning

I ett demokratiskt samhälle spelar ett levande och aktivt civilsamhälle en avgörande roll. Genom civilsamhället kan vi medborgare delta i och påverka samhällsutvecklingen även mellan de val till demokratiska församlingar som vi är röstberättigade till. Men vad krävs för att civilsamhället ska lyckas bidra till förändring av politiken? Vilka kampanjstrategier är framgångsrika för att få politiker att lyssna? Hur stor roll spelar den allmänna politiska debatten för vilka kampanjkrav som lyckas? Vilken roll spelar mediernas bevakning och informationskanaler för civilsamhällets organisering och politiska påverkansmöjligheter?

Dessa frågeställningar ligger till grund för ett forskningsprojekt som Livia Johannesson, fil. dr i statsvetenskap, och Noomi Weinryb, docent i företagsekonomi, bedrivit inom ramen för det större projektet ”Organizing for Auditing – an essential element of governance”, finansierat av Riksbankens jubileumsfond.

Syftet med denna delrapport är att dokumentera det arbete som civilsamhället bedrev genom de två kampanjerna *Flyktingamnesti 2005* och *Påskuppropet* under åren 2004–2005. Dessa två kampanjer ställde krav på en amnesti för asylsökande personer som fått avslag på sina asylansökningar och är en av de största mobiliseringarna kring migranternas rättigheter som funnits i Sverige. Civilsamhällets strategier för att få politisk genomslagskraft var ovanligt framgångsrika i dessa kampanjer och resulterade i en tillfällig lag som gav omkring 17 000 papperslösa personer – mest familjer och personer som vistats länge i Sverige – permanent uppehållstillstånd. Rapporten redovisar transkriberingen av ett tre timmar långt vittnesseminarium som ägde rum den 22 mars 2018 på Södertörns högskola där sex företrädare för de civilsamhälls-

organisationer som tillsammans drev dessa två kampanjer berättar om sitt arbete under denna viktiga period i svensk politisk historia. Under seminariet diskuterades frågor om hur dessa kampanjer arbetade för att påverka politiken och det offentliga samtalet, vad som bidrog till amnestikravens genomslagskraft, samt vilka lärdomar dagens civilsamhälle kan dra av dessa kampanjers arbete.

Denna rapport är en del av detta forskningsprojekt, och utgör den första av två vittnesseminarier som hölls i Förvaltningsakademiens regi vid Södertörns högskola under 2018. Det andra vittnesseminariet ägde rum den 8 november 2018 och handlade om civilsamhällets engagemang och organisering under åren 2015–2018. Det seminariet finns dokumenterat i samma serie under titeln: *Civilsamhället och asylpolitiken, del 2. Vittnesseminarium om civilsamhällets engagemang för uppehållstillstånd för ensamkommande flyktingungdomar, 2015-2018.*

Vittnesseminarium är en seminarieform som har utvecklats inom samtidshistorisk forskning för att dokumentera historiska händelser som annars skulle riskera att glömmas bort. Seminarieformen syftar till att skapa förutsättningar för människor som deltagit i, eller bevittnat viktiga skeenden och händelser att tillsammans minnas och skapa en kollektiv berättelse om dessa händelser. Vittnen väljs ut på basis av sitt engagemang i det som ska vittnas om, och samtalet modereras och hålls inför publik. Genom att kollektivt försöka återskapa händelseförlopp ställs ibland olika minnesbilder mot varandra, berättelser nyanseras, och minnen som återberättas får övriga deltagare att ge ytterligare djup till sina vittnesmål. Samtalet spelas in och transkriberas för att bevaras för framtida forskningssyften. Vår förhoppning är att detta nedtecknade samtal ska generera nya intressanta forskningsprojekt om civilsamhällets roll i politiken, svensk flyktingaktivism eller något annat angränsande forskningstema.

Tack till de inbjudna vittnena som med stor generositet delade med sig av sina minnen och erfarenheter av att ha varit med och drivit kampanjerna *Flyktingamnesti 2005* och *Påskuppropet*. De bidrog med stor kunskap, engagemang och kloka reflektioner kring denna historiska tid och gav oss nya infallsvinklar på svensk

migrationspolitik och civilsamhällets roll i den, både i ett historiskt och nutida perspektiv.

Seminariedeltagare

Cecilia Arcini – kurator, tidigare diakon i Hammarkullekyrkan/Angereds församling och aktiv i Flyktingamnesti 2005.

Tove Karnerud – Asylgruppen i Malmö och aktiv i Flyktingamnesti 2005.

Lennart Molin – Sveriges kristna råd och aktiv i Påskuppropet

David Qviström – författare, föreläsare och journalist, tidigare verksam vid Kyrkans tidning.

Masoud Vatankhah – Ingen Människa är Illegal och aktiv i Flyktingamnesti 2005.

Michael Williams – Flyktinggruppernas riksråd, Svenska kyrkan, Sveriges kristna råd och aktiv i Påskuppropet och Flyktingamnesti 2005.

Noomi Weinryb och Livia Johannesson modererade samtalet.

Civilsamhället och asylpolitiken

Vittnesseminarium, del 1

22 mars 2018

Vittnesseminarium

Noomi Weinryb

Varmt välkomna till det här vittnesseminariet om *Påskuppropet* och *Flyktigamnesti 2005*. Vi är jätteglada att vi har en eminent grupp av vittnen här som ska försöka minnas tillsammans vad som hände under den här tiden, år 2004–2005.

Det här är ett arrangemang i Förvaltningsakademiens regi och det är en enhet för forskning och uppdragsutbildning och vanlig utbildning på Södertörns högskola som riktar sig till förvaltningen och i det här fallet då till förvaltning i relation till civilsamhället. Mitt namn är Noomi Weinryb och det är den här relationen mellan civilsamhället och förvaltningen som är mitt forskningsområde. Sen har jag Livia Johannesson här som är migrationsforskare och förvaltningsforskare från Stockholms universitet, som är medarrangör här idag. Och sen har vi en eminent panel bestående av Cecilia Arcini, Tove Karnerud, Lennart Molin, David Qviström, Masoud Vatankhah och Michael Williams.

Det här är då ett pågående forskningsprojekt så om det är någon här i publiken som vill bidra med egna minnen, eller om ni känner någon som har det, så kan man mejla till den här funktionsadressen [amnesti2005@sh.se] och delta i forskningsprojektet. Vi kommer köra igång med en kort bakgrund om *Flyktigamnesti 2005* och *Påskuppropet* för att så att säga sätta ramarna för samtalet och för att ge er alla som kanske inte minns alla detaljer och all kontext, och sen kommer vi börja själva samtalet. Livia kommer att ge den här bakgrunden, så låna micken här.

Livia Johannesson

Hej allihop! Jag kan bara lägga till där om den där funktionsadressen, mejlen, om ni vet andra personer som inte är här idag som skulle ha intressant information om hur organiseringen av civilsamhället såg ut under den här perioden så vidarebefordra gärna den här adressen till dem. Okej, så inför det här samtalet då med civilsamhället och våra vittnen så tänkte jag ge en kort inblick i den politiska kontexten vid den här tiden, hur det såg ut runt åren 2004–2005 när det kommer till den svenska migrationspolitiken. Det var en socialdemokratisk minoritetsregering som styrde Sverige, stödpartierna var Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Oppositionen bestod då av Kristdemokraterna, Centerpartiet, Folkpartiet och Moderaterna. Barbro Holmberg var migrationsminister. Riksdagen hade redan 2001 fattat ett beslut om att Utlänningsnämnden, som var överprövningsinstans i asyl och alla migrationsärenden, skulle läggas ned.

Det var en väldigt kritiserad myndighet och en kritiserad instansordning på den tiden. Men det hände inte så mycket, för Utlänningsnämnden lades inte ned trots att det fanns ett riksdagsbeslut om det, och frustrationen bland oppositionspartierna och stödpartierna i riksdagen växte. 2005 bestämdes i alla fall att det skulle införas en ny process- och instansordning i svensk migrationsprocess och att Utlänningsnämnden skulle läggas ned och ersättas av enheter på förvaltningsrätterna. Och under den här perioden då, samtidigt som det här beslutet kom, hösten 2004 och våren och hösten 2005, så driver de två kampanjerna *Påskuppropet* och *Flyktingamnesti 2005* – som ju till stora delar startades av personer som sitter i den här panelen.

Kampanjerna ställer kraven på att människor som fått avslag på sina asylbeslut och fortfarande är kvar i Sverige, skulle få uppehållstillstånd i och med att en utlänningslag och en ny processordning skulle träda i kraft då. Och amnestikravet lades också fram som en riksdagsmotion av samtliga små partier – alltså Vänsterpartiet, Miljöpartiet, Folkpartiet, Centerpartiet och Kristdemokraterna – men det röstades ner av de två stora partierna i riksdagen – Socialdemokraterna och Moderaterna.

Men sagan är inte slut där, utan under budgetförhandlingarna på senhösten 2005 så lyckades de två stödpartierna till den socialdemokratiska regeringen trycka på så att en form av amnesti ändå blev verklighet genom en tillfällig lag om uppehållstillstånd till människor som vistats länge i Sverige. Och det här väcker ju många intressanta frågor för oss som forskare, till exempel om civilsamhällets möjligheter att påverka politiken i Sverige, och det är det som vi tänker att detta vittnesseminarium ska handla om.

Noomi Weinryb

Tack Livia, då innan vi kör igång ska vi bara gå igenom ramarna för ett vittnesseminarium. Man kan tänka på det som en form av fokusgrupp. Det finns inte rätt eller fel, och vi ska inte få fram så att säga en rätt berättelse utan vi ska tillsammans inventera vilka olika minnen och berättelser som finns kring den här perioden. Samtalet spelas in och transkriberas i forskningssyfte. Respektera varandra och bidra genom att både delge era tankar och lyssna på andra deltagare.

Sen vill vi be om att inte någon annan spelar in eller filmar, utan vi använder detta som forskningsmaterial. Vi tänkte börja med en kort presentationsrunda där vi undrar vad var din roll i *Flyktingamnesti*, *Påskuppropet*. Vi går runt i den här frågan och sen har vi mer flytande samtal. Säg gärna era namn när ni pratar, så gott det går, eftersom det här spelas in så blir det lättare sen.

Lennart Molin

Ja, jag heter Lennart Molin och jag var då 2004–2005, så var jag direktör och biträdande generalsekreterare i *Sveriges kristna råd*. När Sveriges kristna råds presidium beslutade att göra det här *Påskuppropet* så fick jag ett huvudansvar för att se till att det kom till ett upprop och tillsammans med vår informationsavdelning och ytterligare kollegor på kansliet också se till att *Påskuppropet* då genomfördes.

Masoud Vatankhah

Hej, jag heter Masoud Vatankhah och var med *Ingen människa är illegal* i Göteborg, är med fortfarande lite grand. När kampanjen började så var jag med, den gruppen, kampanjgruppen.

Cecilia Arcini

Jag heter Cecilia Arcini och jag jobbade då som diakon i Hammarkullekyrkan i Göteborg, Angereds församling. Och ja, ska jag berätta mer nu eller jag tar det sen kanske?

Masoud Vatankhah

Ni hade stormöten?

Cecilia Arcini

Ja vi hade stormöten i Hammarkullekyrkan, Göteborgs flyktingamnesti då under hela... vi började december 2004 och sen hade vi under hela 2005 då, så ja vi hade stormötena där.

David Qviström

David Qviström heter jag, jag är journalist och författare. Vid den här tiden och några år före *Påskuppropet* och flyktingamnestin så var jag reporter på *Kyrkans tidning* och bevakade de här frågorna intensivt och fortsatte ganska många år efter att göra det också. Jag tror jag ska säga någonting om *Kyrkans tidning* också, bara så vi placerar det på kartan. Det här är alltså en tidning som ges ut på papper, som på gamla goda tiden, och går ut till alla förtroendevalda, kanske 60 000 vid den här tiden i Svenska kyrkan. Det är en tidning som faktiskt tar sitt ansvar att granska kyrkan på allvar, faktiskt till den grad att vi hade öknamnet "Torsdagsdepressionen" när den kom ut. Det hade betydelse för det sätt jag arbetade och mina kollegor arbetade på tidningen.

Tove Karnerud

Jag heter Tove och jag hade vid tiden för flyktingamnestikampanjen varit med i *Asylgruppen* i Malmö i fem år ungefär, och jag hade inte det som arbete utan hade det som heltidsaktivism

under ett år ungefär, då jag jobbade både med papperslösa och med den här kampanjen.

Michael Williams

Jag heter Michael Williams och jag var ordförande i FARR, *Flyktinggruppernas riksråd*, under de åren som vi ska titta närmare på i dag. Och samtidigt så var jag anställd i Svenska kyrkan i Västerås stift som stiftskonsulent för flyktingfrågor, och satt också i Sveriges kristna råds migrationsarbetsgrupp. Så jag hade viss överblick över de två grenar som vi ska prata närmare om.

Noomi Weinryb

Tack så mycket! Vi har alltså två rörelser här som kolliderar på olika sätt under den här perioden 2004–2005. Vi kommer att försöka bena ut det här lite grand och höra de olika berättelserna. Nu har vi en ganska öppen fråga som vem som vill får börja besvara. Vi håller på ungefär en timme med den här frågan. Hur organiserades *Flyktingamnesti 2005, Påskuppropet*, och vilka utmaningar uppstod? Man kan börja med att besvara den första delen, är det nån frivillig som vill börja, vill du börja Cecilia?

Cecilia Arcini

Ja, jag kan börja. Då var det så här att Flyktingamnestikampanjen då, den uppkom kan man säga, spontant i december 2004 då och då var det så att, att, jag jobbade i Hammarkullekyrkan och det betyder att det var väldigt mycket papperslösa i Hammarkullen, så det var en väldig kokstämning kan man säga, det var väldigt många papperslösa och väldigt stora behov som vi inte hade kommit i närheten av att kunna hjälpa till med. Och det var liksom, ja en väldig, ja nästan katastrofstämning. Jag har pratat sen med Bergsjöns kyrka och de hade också den här katastrofstämningen liksom. Och sen så, så var det. Träffade jag Röda korsets flyktingkonsulent Ingrid Schiöler som hade jobbat väldigt länge i Göteborg med flyktingar och vi hade ett ärende tillsammans och jobbade med några papperslösa som hade varit papperslösa i nästan fyra år, och då pratade Ingrid om att det här

med, undrar hur de ska lösa det här med övergången nu till det nya systemet och kommer det bli. Det kanske blir så att de ger amnesti till några så att det inte blir så många i det nya systemet, det börjar inte med stora köer där. Och när hon höll på så här och resonerade, det här var 4 november, jag har tittat i min almanacka, väldigt roligt faktiskt. Det där fastnade hos mig, jag tänkte att det här kan vi inte lämna vind för våg utan vi måste se om vi kan påverka det här på något sätt.

Så då var det olika saker som hände som skruvade åt tumskruvarna ännu mer på vår verksamhet då, med människor som mådde väldigt dåligt och så där. Så då ringde jag runt och frågade samarbetspartners, *Ingen är illegal*, Rosengrenska som jobbar med papperslösa, Vård för papperslösa i Göteborg, *Röda korset*, Micksgården i Hammarkullen som, Hammarkullekyrkan och Micksgården jobbar oerhört mycket med papperslösa flyktingar tillsammans, under många år faktiskt efteråt också. Och så då ringde jag runt och kollade: ”vad säger ni om trycket?” och de var ju alla väldigt ansträngda. Och då kallade vi till, planerade vi ett möte och då hade vi det första mötet den 6 december 04, då hade vi det första mötet. Och sen så, vi var kanske, vi kanske var tio personer knappt, men det gick ju väldigt fort att från den första till den sjätte så kunde folk komma loss då. Och sen hade vi nästa möte i januari, och då hade det redan börjat rulla igång det här med målskrivning och såna saker.

Så det gick väldigt fort där från tanken till att det blev en arbetsgrupp då. Sen, vi annonserade oerhört lite men det bara kom folk hela tiden, så nu när jag har räknat efter här så har jag tittat att det var ungefär, som deltog i de här stormötena i *Hammarkullekyrkan* då, om det var så här 28, 27–28, olika grupper som hade representanter där då. Så det var allt från Angereds församling då som jag, Cecilia jobbar i, Folkhögskolan i Angered och så Micksgården som jag har pratat om, *Ingen är illegal*, *Valand konsthögskola*, *GU*, *Katolska kyrkan*, *Caritas*, *Rättvisepartiet*, *Vänsterpartiet*, *Rosengrenska*, *KDU*, *BUP – Barn- och ungdomspsykiatrien Nordost – Göteborgs stift*, ja och *Frälsningsarmén*, *Rädda barnen*, *Judiska församlingen*, *Internationella dag-*

centret, Kulturföreningen Salvador Allende, och så vidare. Det var väldigt många som kom liksom så. Vi gjorde egentligen inga annonser över huvud taget, utan det bara kom folk.

Masoud Vatankhah

Jag kan säga att redan i hösten – jag vet inte när det här beslutades, att lägga ner ”Utlämningsnämnden”, som vi brukar kalla det för, att det var en helt onödig nämnd som så här hittepå, för de gick ju i princip utefter det beslut som *Migrationsverket* hade beslutat och det var väldigt speciellt eftersom det inte var rättssäkert och så vidare. Det fanns ingen mening med den nämnden. Och när det beslutet kom så redan i hösten började vi, började vi diskutera såna tankar. Jag vill inte säga att vi uppfann amnestitermen, men de här diskussionerna började dyka upp och så *Ingen människa är illegal* samlade till ett möte, ett riksmöte för aktivister, *Ingen människa är illegal*, och vi hade en viss kampanjvana, hade följt kampanjen, och vi tänkte att det här är ett bra tillfälle att starta en ny kampanj och då får vi vara eniga.

Vi hade två dagar, första dagen var vi själva och andra dagen hade vi bjudit in FARR, Rosengrenska och andra som var, jobbade med de här frågorna, så var huvudaktörer om man säger så. Och vi var redan hade diskuterat på den första dagen att vi ska kräva en allmän amnesti, och när vi presenterade dagen efter så var det en del andra helt frågande att ”hur tänker ni liksom, det finns ingen opinion för det, det är helt galet strategiskt, vi måste vara taktiska, vi kan kräva på barnen, då kan vi kanske få igenom och så”. Men då var vi överens, ”nej vi är en kampanjgrupp, vi ska kräva för alla, och sen hur det blir, det är en politisk fråga, det behöver vi inte bry oss om. Men vi kommer trycka allt för att det ska bli allmänt”. Och ja. Så blev det så småningom och de här uppstartsmötena i Asylgruppen...

Cecilia Arcini

Det var, för vad heter det redan när jag tittar tillbaka på dagordningarna, första dagordningen där i december så såg jag att där fanns det målskrivning med, och sen första mötet i januari då

efter årsskiftet 05 så var de olika vad skulle vi välja av de här liksom olika målskrivningarna, och då tror jag att det var Erik Helgesson som var med just då som sa det här med amnesti, och vi sa bara till honom ”men är du galen, hur kan du komma på en sån här idé?”

Masoud Vatankhah

Ja, Erik är med i *Ingen människa är illegal*, det hade vi diskuterat...

Cecilia Arcini

Just det, Erik Helgesson. Och liksom hur kan du komma med något sånt här? Men till slut sa Erik så här att ”vi lägger fram, vi säger vad vi vill, så får politikerna bestämma”. Och då köpte vi hans idé där.

Noomi Weinryb

Så ni hade dialog från början mellan kyrkan och *Ingen människa är illegal*?

Cecilia Arcini

Alltså vi hade inte med från början om det här med amnestikravet, det kom först när vi satt med den här arbetsgruppen som blev *Flyktingamnesti 2005*. Så det var, det var ju en speciell situation eftersom det var så oerhört hårt tryck på det här sociala arbetet i Hammarkullekyrkan. Det var jättesvårt också att gå på såna här möten som *Ingen människa är illegal*, eller så, för det var sånt oerhört tryck på det sociala arbetet.

Masoud Vatankhah

Och därav anledningen att vi flyttade mötena dit, till Hammarkullen, för där hade vi liksom, där kunde vi få med även papperslösa i det arbetet och på mötena.

Noomi Weinryb

Tove, vill du berätta?

Tove Karnerud

Ja, i Malmö hade vi aldrig de diskussionerna kring huruvida vi skulle minska våra krav eller nånting sånt, utan där var det självklart att det skulle vara alla. Det var både politiskt att det var det enda rätta, men också tyckte vi att argumenten för amnesti var ju också det här i samband med att Utlänningsnämnden skulle läggas ner så skulle det nya systemet få en ärlig chans att börja och inte ärva gamla ärenden och såna saker, vilket faller lite om man inte säger alla och rent blad så.

Så för oss var det både ett politiskt argument, där det var självklart för oss att driva alla, och praktiskt eller vad man ska säga, så. Så det var det ena jag tänkte säga. Det andra var att organisationen såg ganska annorlunda ut i Malmö jämfört med Göteborg. Det var inte alls lika många organisationer som var med, utan i mitt minne och när jag har pratat med ett par andra var det fyra organisationer som kom, och det var *Asylgruppen* som kallade till första mötet, det var Vänsterpartiet, det var Folkpartiet och sen var det Svenska kyrkan.

Men sen när det fortsatte drivas så var det också så att det var inte, alltså det var inte så förankrat. Folkpartiet kom på något möte men det var inte så förankrat så i organisationer utan vi drevs med stöd av aktivister. Efter ett tag visste man knappt vem som kom från vilken grupp. Det var inte så representanter från olika grupper, utan det var ett gäng aktivister som drev det liksom ganska fristående så, och där var det också väldigt många papperslösa i det.

Noomi Weinryb

Hur startade kampanjen i Malmö? Var det i dialog med Göteborg eller var det separat?

Tove Karnerud

Alltså min uppfattning är att det började ungefär samtidigt i Göteborg och Malmö, och att när vi hördes första gångerna, Göteborg och Malmö, så hade vi kommit ungefär lika långt båda två. Vi hade samma idéer, vi hade samma så. I Malmö, mitt minne

av det är att Sanna Vestin, som nu är ordförande för *FARR*, hon var nere i Malmö någon gång och väckte idén. Och som sagt, vi i *Asylgruppen* hade drivit enskilda ärenden så länge och vi hade, alltså alla möjliga chanser till uppehållstillstånd hade vi försökt ta i alla enskilda ärenden. Så när det nu nämndes att vi kanske kan ta allihopa på en gång, ”ja visst”, sa jag, ”det kör vi på”. Så är mitt minne av det.

Masoud Vatankhah

Vad jag minns, om jag minns rätt så var även Malmö på det mötet, för *Asylgruppen* Malmö organiseras på samma sätt som *Ingen människa är illegal*, men de har aldrig velat ändra det namnet. Men vad jag minns var ni inbjudna men jag undrar om ni inte hade representanter på mötet i Göteborg.

Tove Karnerud

Det var vi säkert. Jag var inte där själv men det var det säkert. *Asylgruppen* har ju hetat *Asylgruppen* innan *Ingen människa är illegal*-nätverket startade upp, men de ser ungefär likadana ut. Vi var säkert där, men jag var inte där.

Cecilia Arcini

Jag skulle säga så här att när jag tänker tillbaka, för det var en sak som jag då känner mig stolt över, det var ju att vi hade ju, apropå det här med organisation, vi hade noll kampanjkronor i vår budget. Vi hade inte en enda anställd, vi hade ingen expedition, vi hade ingen kopieringsapparat liksom. Så det var, och det var ju innan det här, nu är det mer aktivt med internet, men då var det inte lika aktivt. Så det kände jag mig stolt över efteråt, att vi hade så oerhört små resurser och ändå blev det sån fart på det hela.

Noomi Weinryb

Använde ni internet mycket i kommunikationen?

Tove Karnerud

Mejl, inte sociala medier. Det var ju innan Facebook. Men mejl.

Cecilia Arcini

Mm.

Noomi Weinryb

Om vi går vidare, bara för att få det här hur det här uppstod, det var ju två kampanjer som pågick ungefär samtidigt. Om vi ska ta *Påskuppropet* också och sen kan vi fortsätta in i 2005. Nu börjar Lennart, så kan vi gå vidare till David och sen Michael som ju verkligen har ett ben i båda världarna så att säga.

Lennart Molin

Ja man kan säga att *Påskuppropet* började med att KG Hammar, ärkebiskop i *Svenska kyrkan*, träffade diakoner i Svenska kyrkan som beskrev situationen ungefär som Cecilia har beskrivit för Hammarkullen, att det var många diakoner som var hårt presadade av den svåra situation som just papperslösa levde i, i Sverige. Och han tog det på högsta allvar och samtidigt fanns ju, uppmärksammades då de apatiska barnens situation, och det fick då KG Hammar att gå hem och skriva ett julbrev till regeringen och det publicerades i början på december 2004. Och det var mycket med fokus just på barnens situation.

Sedan då tyckte de övriga i Sveriges kristna råds presidier som representerar då de andra kyrkorna att det här var väldigt viktigt och det här måste vi vara med på. Och till den 28 december 2004 så skrev de övriga i presidiet ett brev som handlade också om barnens situation och där de helt och hållet ställde sig bakom KG Hammars brev till regeringen. Och därmed var det i full gång.

Till nästa presidiemöte som var i januari kom naturligtvis frågan upp och det diskuterades vad man skulle göra och man föreslog att ta frågan för att göra någon typ av upprop till styrelsen, som då i början på februari sammanträdde och, nej förlåt, sammanträdde först i början på mars, om jag kommer ihåg rätt, i början på mars ja, där det bestämdes att vi skulle göra ett påskupprop. Och det var ytterst lämpligt det året, för ni vet det finns två påskar, en västerländsk och en österländsk, och de sammanfaller ibland, men det året låg de så långt ifrån varandra som de

kunde göra, och man tog då båda påsktiderna och fick då flera veckor till förfogande för att göra då en, ett upprop. Och vi, som jag sa förut, så fick vi på SKR:s kansli uppdrag att formulera uppropet och sen då också organisera och genomföra det. Och det inledde, och det var ju då kravet på amnesti, men det där var inte alldeles enkelt att försvara, det ordet som ni också har antytt, att det är inget lätt begrepp att ta upp.

Det var till och med så att när jag, till vår hjälp hade vi nämligen på kansliet en arbetsgrupp som Michael satt i bland annat, för migration och integration, som jag under hela den här processen brukade säga att det är förmodligen den grupp i Sverige som har den högsta kompetensen kring de här frågorna och som var väldigt betydelsefull för att genomföra det här uppropet, för det är inte alldeles enkelt. Och första gången jag kom dit med förslaget att vi skulle ha en vädjan, alltså ett upprop om amnesti, då skakade de flesta på huvudet och sa ”nej, det är nog ingen bra idé. Ska det vara rättssäkerhet i asylfrågor så måste det bygga på individuell prövning”.

Noomi Weinryb

Vilka var med i den här gruppen?

Lennart Molin

Där satt Michael [Williams], Anders Sundkvist, Lena Rösell, Anders Sundkvist från Rådgivningsbyrån, George Joseph från *Caritas*, och några till. Det var representanter för kyrkorna och för organisationer som arbetade med de här frågorna i relation till kyrkorna. Men, och samtidigt så efter lite diskussion så konstaterade de det som Tove var inne på, nämligen att situationen kring då nedläggningen av Utlänningsnämnden och att överföra hela det här till förvaltningsdomstolar, den situationen var så kaotisk.

Man skulle rekrytera nya domare, nya biträden, advokater, att det fanns anledning att rensa bordet. Och det kunde man bäst göra genom att skapa generösare villkor för att ändå individuellt pröva, men under något slags paraply, att det är amnesti, att man ska huvudsakligen bevilja om det inte fanns skäl för annat, att få

stanna kvar. Nåväl, då i mars när styrelsen sammanträdde då visade det sig när styrelsen kom ut och skulle ha en presskonferens, att där fanns *Aktuellt* med sina kameror, och den kvällen hade de 15 minuter om *Påskuppropet* i Aktuellt-sändningen, och därmed var ju det känt att det var något sådant på gång.

Sedan den 13 mars så inleddes *Påskuppropet*, strax före påsk, med en gudstjänst i Storkyrkan, och då delades de första blanketterna ut för namninsamling, och sen pågick det hela till 1 maj, för då avslutades den österländska påsken. Det avslutades med en gudstjänst i S:t Eugenia, och sen gick vi iväg med pärmar innehållande 157 251 namn, tror jag det var. En av de största namnupprop på papper som har förekommit i Sverige. Med flera pärmar gick vi till Mynttorget och hade haft en väldig konversation med UD. Vi ville först träffa statsministern men han var bortrest, och då sa vi att då går det bra med Barbro Holmberg, men det blev inget löfte om det heller utan ”nej det kommer någon tjänsteman på lägre nivå”.

Men på morgonen innan fick vi veta att Barbro Holmberg skulle ta emot, så vi gick till UD med jag tror det var 14 pärmar, och vaktmästaren la ett väldigt arbete på kansliet med att räkna namn och hållslå och sätta in i pärmar. Så det lämnades över till Barbro Holmberg och jag minns så väl när vi stod uppställda och hon kom från en låg dörr från det inre av rummet och kom ut och såg väldigt besvärad ut och började med den väldigt överraskade repliken ”tack för stödet”. [skratt]

Lennart Molin

Och sen lämnade vi kvar de pärmarna och det visade sig sen att det kom in ytterligare namnlistor som inte hade hunnit till oss till den 16 maj då vi alltså var uppe hos Barbro Holmberg. Så sammanlagt blev det 162 435 namn, plus, jag var faktiskt på SKR:s kansli och såg att det låg en del listor kvar som vi inte vågade lämna, för de såg inte ut som dem vi hade lämnat ut utan de var lite privatgjorda och osäkra, så det fanns nästan en 300 namn ytterligare.

Noomi Weinryb

Vi går vidare och så skildrar vi vad som hände sen, den politiska delen. Vill du fortsätta David, eller Michael?

David Qviström

Det är bättre att Michael fortsätter.

Michael Williams

Svenska kyrkan började agera som Lennart sa redan under 2004. Jag var stiftskonsulent i Västerås stift då och blev inbjuden till Strängnäs- eller Linköpings stift för att träffa medarbetare där, och alla var ju förkrossade. Jan Johansson, en kämpe inom Svenska kyrkan för asylrätten, han hade bjudit in Dag Hedin, ärkebiskopens närmaste man, för att lyssna till våra samtal och under det samtalet så började han inse allvaret i frågan och lovade att ta upp situationen med KG. Jan och jag följde upp det med ett personligt möte med KG Hammar för att trycka på att det behövs mer kunskapsinhämtning för ärkebiskopen själv, och ett sätt att göra det var de här två seminarierna.

Det första fokuserade på asylfrågor och där var Anders Sundkvist med och flera andra, och det andra var på integrationen och familjeåterföreningen. Och med de kunskapsinputs som bakgrund så formulerade ärkebiskopen julbrevet och vi diskuterade på andra mötet, han frågade oss ”på vilket sätt kan jag hantera den här frågan?”, och då dök det upp det här, ”brukar det inte komma ett julbrev från ärkebiskopen till regeringen? Kan vi inte använda denna form till denna fråga?” Och då skrev han oerhört bra och engagerat med barnperspektivet främst, om behovet att besinna oss då. Kan vi, liksom vad gör en sån politik med oss människor? Ja och mycket hände med apatiska barn under det året med utvisningar med mera, så han ställde en viktig fråga: ”när sådana saker sker, vad gör det med oss som individer och vad gör det med vårt samhälle?” Och slog vakt om en så att säga mer human syn på utsatta människor. När det i mitten av december då blev det offentligt. Jag jobbade på stiftet och kände ”ja vad händer härnäst?” För man hade inte vid det

tillfället någon taktik om hur man skulle hantera frågan om det skulle ta tag i opinionen. Och då kände jag att vi måste göra något snabbt här före jul, för till jul så kommer ännu fler människor till kyrkan än annars.

Så på eget bevåg skrev jag ett par rader, ungefär att under-tecknade de stödjer de synpunkter som framförs där, och han nämnde även frågan om amnesti där och försökte få det förankrat i rikskyrkan, men jul var så nära att de flesta hade gått hem. Så jag kände en frustration, ”hur ska jag kunna förankra det här?”, och då tänkte jag, jag frågar biskopen och den prosten där, och de sa ”okej, *go ahead*”. Så före jul spred jag ut inom Svenska kyrkans mejlsystem ett upprop som lades ut i kyrkorna kring jul, och sen hände tsunamikatastrofen och allt fokus, naturligtvis, hamnade där.

Men listorna låg kvar i flera veckor, så när SKR hade beslutat att starta ett upprop så rådde det lite förvirring, vad är det för underlag. Så vi sa att vi skulle avsluta det som jag initierade innan den här stora skulle ligga ute, och vi samlade in ungefär 16 000 namn och fick ett möte med Barbro Holmberg, utan de besvär som SKR hade, men hon hälsade på samma sätt liksom, ”bra att ni stödjer oss, det är precis den här riktningen som man vill ha”, eftersom det gällde en form av asylsystemet och större rättssäkerhet och hon fokuserade på det. Och vi försökte ta fram de utsatta barnens situation men hon ville inte gå in i klinch med den. Och därför blev det glädjande när SKR under den här tiden då hade sagt ”nu går vi ut mycket bredare”. För ett litet upprop med underskrifter från ett stift har inte samma tyngd som samtliga kyrkor kommer tillsammans. Och kring formuleringen utav kraven, jag kan instämma där var Lennart sa, så var det diskussioner kring begreppet amnesti, för det har viss betydelse att du har gjort något fel och vi förlåter dig i alla fall, men att söka asyl är ju inget brott.

Därför blev det en kompromiss med citationstecken kring det ursprungliga uttalandet för att signalera ”vi tänker oss inte liksom att någon har gjort något fel”. Men vi sa också att ”kyrkornas roll är inte att tala om för politikerna i detalj hur denna

fråga ska lösas, utan vi ställer kraven”. Och kraven fokuserade på människor som sökte asyl. Däremot i diskussionerna i Göteborg, särskilt från Ingen människa är illegals grundperspektiv, där det inte finns gränser, det inte finns stater och människor som vill bo var de vill får göra det, så uppstod det liksom ett bredare fokus där. Om alla ska få stanna, även de som inte sökte asyl, även de som arbetskraftsinvandrare som inte hade regulariserat sin immigration. Då skulle det uppstå två olika plattformar för en protest, och där var företrädare för FARR och flera av de grupperna i Göteborg var också med i FARR. Vi försökte att hitta ett sätt att formulera de kraven så att de inte skulle uppfattas som skilda.

Och jag tror att vi lyckades med det efter många diskussioner i Göteborg kring omfattningen utav kraven då, jag tror det begränsades till människor som sökte asyl i slutändan, även om det fanns förslag i januari att, ja, EU-arbetare utan, nej inte EU, men arbetskraftsinvandrare skulle också omfattas.

Noomi Weinryb

Jag tror att vi har några från Göteborg här som vill hoppa in som har en annan minnesbild.

Masoud Vatankhah

Ja den diskussionen som var, var för att vi var ju helt överens om att vi skulle göra det här tillsammans, men däremot ville vi inte att det uttalandet skulle gå emot Ingen människa är illegals uttalande, så därav kompromissen liksom. Det var inte att vi ville bredda kampanjen och göra mer än de andra. Och sen om amnestitermen, vi blev medvetna från början att det är ingen som har begått brott, men det är en väldigt pedagogisk term, alla fattar vad det är, vilket ”nollställning” inte är. Då måste vi först förklara vad det handlar om, men säger vi amnesti för alla flyktingar vet alla vad det är för något och då vinner vi mycket redan i början av kampanjen.

Och sen argumenten var just att underlätta för de nya instanserna, men samtidigt hade vi denna politiska också att ni har

erkänt att det gamla systemet inte har fungerat, så det, för oss var det mycket rättssäkert sätt att begära allmän amnesti, eftersom själva myndigheterna och riksdagen hade länge, för länge sen erkänt att det här systemet inte fungerar och att människor hade drabbats av det här systemet. Och då tyckte vi att det enda rätta är att de som har sökt asyl under de här systemen får uppehållstillstånd, oavsett.

Michael Williams

Ja kyrkorna hade ingen annan utgångspunkt heller, men det gjordes en begränsning till människor som hade sökt asyl, vilket inte var med under de första diskussionerna i Göteborg.

Cecilia Arcini

Alltså jag kommer inte ihåg över huvud taget att vi pratade om arbetskraftsmigration...

Michael Williams

Erik gjorde det.

Cecilia Arcini

Erik gjorde det, men det var i så fall innan det kom upp på, satte igång med den här arbetsgruppen som sen blev flyktingamnesti. Det var en skild diskussion, men det här handlade om asylsökande som hade fått avslag.

Livia Johannesson

Får jag bara ställa en fråga till det? Varför drev ni inte kravet att det skulle vara alla då papperslösa? Var det strategiska val? För du säger också att det går emot principerna inom *Ingen människa är illegal* till exempel.

Cecilia Arcini

Jag tror det också handlade om att alltså de, de rent så konkret som sökte sig till arbetet, de som liksom stöttade upp alla de här som jag har pratat om nu, att det var främst asylsökande som

hade fått avslag. Så därför låg den gruppen närmare. Så, ja det var bara vi faktiskt vid ett tillfälle, och jag jobbade drygt tio år i Hammarkullekyrkan, det var bara vid ett tillfälle som det var arbetskraftmigranterna som var papperslösa, annars var det. Men som sagt, jag har inte insyn i *Ingen är illegal* på det sättet.

Masoud Vatankhah

Nej men det var också en marginell fråga. Det var inte många som var här utan att ha sökt asyl. Sverige är inte, numera kan jag tänka mig att det är fler som befinner sig i landet på det sättet, men då var det inte så. Då var det liksom, vad vi visste, att det nästan inte fanns såna.

Tove Karnerud

Ett ord som vi använde ganska mycket som också finns i de här tidningarna som vi tryckte där, det var upprättelse, och det hängde också ihop med det här att man hade fått avslag tidigare. Så jag tänker att det var, vad ska man säga, och ansvar var också, nu får man ta ansvar för de beslut man har tagit. Har man sagt att det här är en icke-fungerande myndighet som ska läggas ner så får man också ta konsekvenserna som har blivit av det systemet. Så det var väl så att säga en logisk linje av argumentationen, skulle jag säga.

Michael Williams

Jag säger det här för att det var viktigt för historien sen, att det inte blev skilda krav som det, det fanns ju en antydan i början att det kunde ha blivit det, och där hade vi en styrelsemedlem i FARR som var aktiv i diskussionerna i Göteborg och försökte då att säga att om vi ska nå framgång så måste vi vara många. Och jag hade fått frågan från *Asylgruppen* i Malmö redan hösten 2004, kan inte FARR ta ledningen i att kräva en amnesti? Och jag tror att jag svarade där att det är ju bättre att försöka få tyngre organisationer bakom kraven först, för att visst kunde vi ha gjort det, men det hade inte fått samma genomslagskraft som *Påsk-uppropet* sedermera fick.

Så jag sa att vi avvaktar, låt andra ta initiativ. Och jag visste att det här var på gång inom Svenska kyrkan utan att veta då att det skulle komma ett julbrev, och det som jag tror som blev styrkan i kampanjerna efteråt, det var att det var väldigt lätt för många människor utifrån helt olika värderingsgrunder att stödja kärnkravet där. Och det märkes sedermera i FARR:s tidning *Artikel 14* så försökte vi att spegla en karta, reaktionerna, var fanns det protester i hela landet, och då var det på många ställen, och vad skrev ledarskribenterna under våren 2005. [håller upp tidningsartikeln]. Alla dessa prickar där är ledarskribent, och bara tre av dem hade kritiska invändningar mot själva *Påskuppet* och *Flyktningamnestins* grundkrav.

Detta tror jag spelade väldigt stor roll för breddandet av kampanjen och också de politiska partierna. För det som vi kan säga om Sveriges kristna råd, vi såg det här med *Påskuppet* och insamlandet av underskrifter, då skulle det vara slut ungefär. Vi trodde att effekten utav det skulle leda, och då var det oerhört bra att *Flyktningamnesti* hade kommit igång flera månader tidigare, som såg påverkansarbetet som omfattande demonstrationer, att samla ihop pengar till att ge ut en skiva. Laleh finns med här, många ställde upp, Timbuktu finns med, och den hette ”för dem vi skickar tillbaks” och det samlades in 300 000 kronor tror jag genom försäljning av det här, som möjliggjorde olika former utav kampanjarbete och spred budskapet i många grupper. Men det fanns aldrig formellt sett något samarbete mellan *Påskuppet* och *Flyktningamnesti* på någon riksnivå, men det var oerhört bra samarbete på alla orter runt om i landet, och det märktes.

Om vi skulle titta på vem som talade på de olika manifestationerna, då fanns det en jättebredd av talare där, och då oftast var det några kyrkliga företrädare och även politiska partier för att detta omfattade även dem. De var ju kritiska till det.

Noomi Weinryb

Vi låter Cecilia och Masoud flika in och sen får David berätta hur han ser på att det här uppstod.

Cecilia Arcini

Det var så att jag hade ju den utgångspunkten då från den här distriktskyrkan i Hammarkullen, och där hade jag, där hittar jag nu när jag hittar såna här pärmar som jag hade samlat material, hur jag hade skrivit brev och försökte få stiftskonsulenterna för flyktingfrågor i Svenska kyrkan, och det var 02, i början på februari där någon gång, eller i februari 05, att liksom gå med i den här, att liksom gå med och verka i det här.

Och jag kan säga att en distriktsdiakon i Svenska kyrkan har inte speciellt mycket inflytande, utan man är tämligen maktlös i organisationen, och så försökte jag så jag fick ett svar tror jag när jag mejlade till den här högre nivån.

Noomi Weinryb

Så du var inte kopplad till den högre nivån?

Cecilia Arcini

Jag försökte redan från början koppla men jag hittade aldrig nån faktiskt. Eftersom jag hade dålig koll på. Vi var inte ihopkopplade där fast vi hade så, ett område med så mycket flyktingar var vi inte ihopkopplade med...

Michael Williams

SKR bedrev inte någon slags närvaro själv på orter där det var tydligt att det var SKR. Vi arbetade genom medlemskyrkorna och då var du med i en medlemskyrka, men dess struktur gav inte dig gehöret som du borde ha fått mycket tidigare.

Cecilia Arcini

Svenska kyrkans struktur var också så att det inte fanns någon, ingen flyktingsamordnare på rikskyrkan. Det var därför jag försökte få, jag ser [i anteckningar] att jag pratade med växeln, någon forskningskonsulent fick jag telefonnumret till, så jag försökte där på flera sätt att få med, så det var verkligen.

Lennart Molin

Jag vill bara för att notera det att det var ju två parallella rörelser hela tiden, där organisatoriskt egentligen inte det fanns något samarbete mer än enskilda personer som fanns på båda ställen och med andra ömsesidiga kontakter och ett väldigt starkt stöd genom glada tillrop och mejl och brev och annat så. Men det, det var två parallella spår.

Noomi Weinryb

Fast det ägde rum i en kyrka också då, det andra spåret.

Lennart Molin

Ja, i och med att det fanns väldigt många människor som fanns på båda ställena.

Masoud Vatankhah

Men vi var väldigt klara över det från början att vi ville inte äga den här frågan, vi ville starta den och berätta den och göra den till en rörelse. Och därför, ja var ska vi mötas, universitetet? Nej det blev en naturlig mötesplats när vi frågade Hammarkullekyrkan, för där har vi ju- där finns de mötena naturligt. Sen när kom *Påskuppropet*, "Påskupproret" som många kallar det [Skratt]. Det lyfter hela den här debatten på en helt annan nivå liksom, som du nämner, media och alla gör jättebra jobb. Det är många rapporter om apatiska barn bland annat och liksom i tidningar, ledartexter som var och varannan dag i tidningen nästan.

Så det har gjort mycket. Och liksom att vi aldrig tillät några att ta över liksom, inga partiemblem liksom på demonstrationen. Som du säger, det var representanter från alla möjliga som talade på demonstrationerna, startade olika lokalgrupper i hela landet även om det är tio som samlas i en ort i september tror jag det var, då hade vi 30 000. Vi rundade upp till 30 000 men det var säkert 25 000 som var ute på gatorna i olika städer.

Noomi Weinryb

Så ni jobbade parallellt med påskrift och demonstrationer i de olika rörelserna, mm. Vi ska släppa in David så får ni hoppa in sen. Vi får Davids berättelse nu som är från ett lite annat håll som journalist.

David Qviström

Ja det är därför jag sitter lite tyst här också [skratt]. Det är intressant att lyssna. Men frågan var ju hur *Påskuppropet* och flyktningamnestirörelsen organiserades och initiativ, men jag hade ju inte alls den rollen utan jag stod ju utanför och var inte aktivist, påstår jag, utan jag hade en roll att skildra detta. Innan jag glömmer det, Lennart, bara 162 000 namn tror jag, du får komma ihåg att det här är papper vi talar om på den här tiden. Det här är före alla sociala nätverk och det är papperslistor som går runt, och det gör att den här, det antalet är ganska imponerande. Det är väl bara någon annan namninsamling som har...

Lennart Molin

”För försvarandet av kristendomsämnet” [Skratt]. Får jag bara kommentera det, vi prövade faktiskt på allvar. Jag vet att du sa i din bok [*Välgrundad fruktan: om asyl, amnesti och rätten till trygghet*, 2005], kunde också notera det här att det var ett gammaldags sätt att genomföra detta med internet och allt. Vi prövade att göra det här genom internet men kom fram till att det var inte möjligt, vi hade inte den tekniken på SKR och så, och att blanda namn med digitalt och nedskrivet ansåg vi inte heller var bra.

David Qviström

Nej sen var det en annan sak du sa också, det var inte bara amnesti som var ett lite besvärligt begrepp, utan *Påskuppropet* också egentligen. Sveriges muslimska råd var en av dem som gick in och spred de här namnlistorna, och jag kommer inte ihåg hur ni löste det till slut men det var ju inte *Påskuppropet* det hette där.

Lennart Molin

Jag tror faktiskt att det var det, att de kallade det för det. Jag tror det. Men jag kan komma ihåg fel.

David Qviström

Ja. Nej men jag kan ju berätta lite grand om tidningen då och mitt arbete. Och det hade, lite grand hade det att göra med min bakgrund. Jag hade gjort karriär på *Expressen* och blivit arg och sagt upp mig och hamnat lite hals över huvud på *Kyrkans tidning*. I slutet av 2002 så kom jag dit. Och vid det laget kände jag ett stort behov själv av att återupprätta något slags socialt pathos, och det som låg närmast till hands, det var faktiskt just den här flyktingfrågan. Nu så talar ni om ett väldigt stort intresse i medierna, men det här är ju, det här är sent våren 2005 som vi talar om då.

Annars var den här frågan längst ner på den politiska agendan vid den här tiden. Samtidigt som bifallsprocenten i första instans var tio procent eller ännu lägre. Och det här såg man ju då i församlingarna som ni säger Cecilia. Vad jag mötte då som journalist när jag gick in och skrev reportage och började skriva om flyktingärenden, det var ju en oerhörd vanmakt, inte bara hos dem som hade fått avslag utan också dem som arbetade inom kyrkan, bland diakoner, som också ofta arbetade ensamma. Och vad jag såg, eftersom, jag sa det här med att kritiskt granska *Svenska kyrkan* själv, det var ju det att det fanns mycket tid diakonalt gick åt i församlingarna till att möta de här människorna som var asylsökande eller som hade gått under jorden, samtidigt som det var tyst från kyrkans ledning.

Det fanns en tjänst på Kyrkokansliet i Uppsala som inte ens var tillsatt som just skulle hantera detta med migrationsfrågorna och hade varit så under lång tid. Jag började skriva om en familj i Lilla Edet norr om Göteborg. Jag greps av denna fråga och började skriva, tycker jag i efterhand, på ett ganska svartvitt sätt. Utlänningsnämnden var dumma, Barbro Holmberg var dum och det var synd om människor. Men tidningen blev också engagerad för den här frågan.

Det var inte bara jag som skrev utan det var fler, och sen kom de här reportagen om apatiska barn som lyfte frågan på ett helt annat sätt. Och jag minns att jag i en krönika, och det var september-oktober tror jag 2004, så kritiserade jag kyrkans ledning just för att man var tyst. Man sa ingenting, det fanns ingen politisk röst som motsvarade det arbete som gjordes ute i församlingarna. Och i den kontext som ni redan har beskrivit då med uppvaktningar och signaler som kommer från flera håll så drabbades jag av det som är ganska ödesdigert för en journalist, nämligen att det är någon som ger mig rätt. KG Hammar gick ut och svarade att jag hade helt rätt i min kritik. Och då så hamnade vi ju på samma linje, då blev det ju kampanjjournalistik i stället på sätt och vis [skratt] där så att säga tidningen redan har tagit ställning för en linje, för en mer generös flyktingpolitik och för en, att vi vill se en stark politisk röst från kyrkans ledning.

Och därför så blir det ju naturligt att följa upp det som sen händer under våren 2005 väldigt intensivt. *Påskuppropet* framför allt, Flyktingamnestin också, och jag har inte upplevelsen av att annan media var på från början. *Aktuellt* gjorde ett inslag där, i mars, en kvart, det var storstilat. Men annars på presskonferensen när detta presenterades så var jag där och en representant ifrån *Dagen*, och större än så var det inte.

Michael Williams

Gustav Fridolin [riksdagsledamot från miljöpartiet] var också med [Skratt].

David Qviström

Men sen dröjer det fram till i maj alltså innan allmänmedia fattar grejen, att de ser att civilsamhället är en politisk kraft över huvud taget. Och den intressanta berättelsen i det här, tycker jag rent journalistiskt sett, är att man ger den tysta opinionen ett ansikte.

För här finns det en politisk rädsla under den här tiden när man är rädd för främlingsfientliga, alltså att alla, alla politiska steg i en mer generös riktning kommer att straffa sig politiskt, det är antagandet. Så det stora i den här flyktingamnestivåren är

just att den tysta opinionen för en mer generös flyktingpolitik får ett ansikte. Och det tycker jag hör fortfarande till det absolut mest spännande som jag har fått vara med om som journalist faktiskt.

Livia Johannesson

Tove räckte upp handen, det var kopplat till det här?

Tove Karnerud

Ja precis lite kring media och mediabilden. Jag håller verkligen med dig. De åren innan som jag har varit aktiv i *Asylgruppen*, det media skrev om var enskilda misstag, någon enskild person som hade fått avslag som var då undantaget som bekräftade att vi hade en generös flyktingpolitik. Trots att vi inte hade det med den jättelåga procenten som fick uppehållstillstånd så var det hela tiden det media skrev om. Var det någon gång de skrev så var det något enskilt misstag som hade drabbats felaktigt.

Sen ofta kunde man få uppehållstillstånd till den här enskilda personen sen. Men jag håller helt med dig. Sen om man ändå pratar om journalistik, det är inte riktigt samma sak, men jag vill ändå lyfta de här två tidningarna som vi i Malmö producerade. Den andra tidningen var nog ganska mycket också tillsammans med andra. Jag tror att det första numret kom ut i juni ungefär 2005 och trycktes i 50 000 ex.

Hur vi fick pengar till det kommer jag faktiskt inte ens ihåg. *Centrum mot rasism* står det här, det kan nog vara så. FARR kanske också. Och skickades över till flera lokal... andra numret som vi gjorde innan september, i augusti två månader senare, då hade vi fått in beställningar från andra så den tror jag trycktes i 200 000 ex. Och det är ju som sagt aktivister som har producerat dem, men det var ju lite som du säger att tidigare fanns det inget mediematerial, för annars kan man ju skriva andra artiklar som andra har skrivit och så, men vi gjorde vårt eget material för att sprida kampanjen.

Noomi Weinryb

Nu vill Cecilia komma in och sen Lennart. Jag vill slänga in en fråga till. Den här reformen hade ju pågått under väldigt lång tid, från 1997, hur fick ni momentum där 2004 att verkligen tro på det här? För det hade ju varit en process där man trodde att det skulle hända väldigt, väldigt länge. Men som ni beskriver var det just att den här, att under den här hösten tror man att det ska hända och nu passar vi på?

Cecilia Arcini

Var det inte beslutat i Riksdagen?

Noomi Weinryb

Jo men att man trodde på det. Det hade ju varit på gång väldigt länge. Ni behöver inte besvara det här men jag slänger ut den.

Cecilia Arcini

Jag kan säga att jag håller inte med om massmediebilden, för i Göteborg var det så att *Göteborgsposten* tror jag redan i februari började skriva, så jag har...

David Qviström

Vilket år?

Cecilia Arcini

2005. Så, och ja lite, de skrev och gjorde dubbeluppslag och intervjuade Tomas Hammarberg och jag och en kollega hade en debattartikel inne och det var olika såna saker, så *Göteborgsposten* satte igång där ganska. Och *Göteborgsposten* hade helt fokus på flyktingamnesti.

Lennart Molin

Vad jag funderar på, när började bilderna på de apatiska barnen komma? För de fick ju väldigt medialt genomslag snabbt, när man på bårar förde ut sjuka barn ut ur landet. Visst började de komma på hösten 2004? Och de fick ju starkt medialt genomslag

omedelbart. Men jag får också, om jag får kommentera Noomis fråga, så det som var besvärande vid den här tiden, och det vet jag uppmärksammades väldigt mycket i vår arbetsgrupp – SKR:s arbetsgrupp – det var ju att tiden var så kort. Första januari 2006 så skulle den nya processordningen träda i kraft. Det sköts ju upp sen så det blev ett halvår senare nästan, men det gjorde att när vi kom in i 2005, då var det mindre än ett år fram till att man skulle överföra hela de här processerna till tre förvaltningsdomstolar, det skulle utbildas nya domare, advokater som skulle försvara, vara biträden till de här asylsökanden skulle utbildas, och det var ju väldigt kort med tid. Då var ju argumentet till försvar för amnesi att, ”vi måste rensa bordet för att ge de här nya domstolarna en rimlig situation att arbeta utifrån och en rejäl nystart när det gäller de här ärendena”.

Cecilia Arcini

Då var det så här att om, om SKR var nöjda med att SKR inte gick med i *Flyktigamnesti* så var inte jag det, ska jag säga. Jag var inte alls nöjd med det. Jag tänkte att då gör de en insats i stället för att haka på och vi får ut det här med demonstrationer och att man ska mejla riksdagsledamöter och träffa riksdagsledamöter.

Allt det där som vi gjorde ett hopkok av i Göteborg då, eftersom Göteborgs första demonstration som ägde rum i maj 2005, där var ju Göteborgsbiskopen med. Så vi hade hela tiden en kille från Göteborgs stift som satt med på hela *Flyktigamnesti*. Så i Göteborg blev den här, som jag tänkte att det här måste ändå vara det mest effektiva sättet att jobba på, det lyckades jag som sagt inte. Men i Göteborg tyckte jag vi lyckades ganska bra, eller vad säger du?

Noomi Weinryb

Vill du berätta mer konkret om de här insatserna?

Cecilia Arcini

Jag kan säga något om organisationen först. Vi hade olika arbetsgrupper. När jag läser tillbaka här i gamla protokoll så ser jag att vi hade plattformsgrupp, alltså som skulle jobba med det här vad ville vi egentligen. Sen hade vi demonstrationsgrupp och något jag kallar för propagandagrupp! Sen hade vi en ministergrupp och en ekonomigrupp, och så hade vi samordningsgruppen då som skulle samordna grupperna och förbereda de här stormötena som vi hade en gång i månaden. Men skulle vi prata, jag skulle säga något om det här med, vad var det du ställde en fråga nu?

Livia Johannesson

Det kom ju ett beslut om proposition som röstades igenom i riksdagen om att lägga ner Utlänningsnämnden och införa förvaltningsdomstolar. Jag kommer inte exakt ihåg vilket datum det var.

Lennart Molin

December 2005.

Livia Johannesson

Men eftersom det hade varit en så utdragen process så är det i efterhand svårt att förstå att ni trodde att nu kommer det bli av, till exempel under hösten 2004. För redan 2001 hade beslutet fattats i Riksdagen, så varför var det, precis som Noomi säger, varför fick ni momentum just hösten 2004, det var då det började snurra? Det skulle vi vilja, om någon kan säga något?

Michael Williams

Jag tror att det var liksom de många avslag 2004, det var inte någon generös asylpolitik, och rättssäkerhetsfrågorna, människor kunde få avslag på väldigt luddiga formuleringar. Man visste ingenting om vilken landinformation som hade vägts in i beslutet, många beslut var liksom vaga uppgifter, det var motsägelsefullt och inte en riktig chans att rätta till det förrän ett beslut hade fattats. Så många människor hade på ytan, enligt vanliga människor, goda asylskäl och de fick ju nej, och det var liksom

en anledning att protestera mot att de hade fått nej. Men vi visste ju att en reform var på gång, samtidigt som jag skildrade tidigare genom Svenska kyrkan så försökte vi få ledningen att ta ett ansvar och det syns också ifrån Påskuppropets formuleringar en full medvetenhet om att det kommer att bli ett systemskifte.

Så det spelade en roll, den här slags nollställningen i systemet. Man kunde ha rationella argument för att ”vi vill inte ha ett nytt system som drunknar i gamla ärenden”. Och så därför tror jag, och sen måste vi också tänka oss att det har varit eftergifter för opinionen tidigare i Sveriges asylpolitiska historia, mest kanske under 90-talets början fram till ungefär 97, där alltid var det barnfamiljer som var främst i fokus. Jag tror att frågor som berör barn generellt sett i Sverige har en mycket större chans att vinna gehör hos en bredare folkgrupp än om man lyfter upp liksom ensamkommande män. Så vi har ju en stark känsla för barnens utsatt-het och barnens rättigheter och Barnkonventionen hade också kommit med väldigt milt, låt oss säga, i utlänningslagstiftningen.

Så jag tror apatiska barnen och den utvecklingen 2003 och framåt med fler och fler, utan det tror jag det hade varit svårare att få den uppslutningen och det fokus på en bredare fråga. Det var kilen till en bredare analys utav asyllagstiftningens brister. Och vi hade på den tiden då de flesta beslut hamnade under begreppet ”humanitära skäl”, och de skulle bort i den nya lagstiftningen. Och humanitära skäl innehöll då det som vi skulle ge kanske ”alternativ skyddsstatus” för, det var en väldig spridning av skäl. Men det som myndigheterna tyckte var irriterande var att läkarintygen, de florerade väldigt mycket mer på den tiden i asylärenden än de har gjort sedan den nya lagen har trätt i kraft, och ansökningar, gång på gång.

Jag tror att ett syfte med det nya systemet var en förhoppning att nu blir det punkt slut efter tredje avslaget, trots att lagstiftningen innehåller en möjlighet till verkställighetshinderansökan. Men den delen av debatten när det gäller människors hälsotillstånd, apatiska barn och andra, det tror jag att det tar tag i både politiker och allmänheten på ett väldigt påtagligt sätt, och man känner inte igen de grundvärderingar som man tror att lan-

det vill stå upp för. Och särskilt när en minister säger att det vore en humanitär katastrof att tillåta människor att stanna utifrån deras hälsoskäl, även om hon kanske menade detta i ett bredare sammanhang. Jag tror hon känner att hon blev felciterad där.

Det finns ju en annan tolkning, att det vore fel att ge en signal att ”blott att du blir apatisk så får du stanna i Sverige”, och alltid är det politikernas rädsla ”oj om vi har en alltför generös praxis så kommer halva världen hit direkt”. Men det var väldigt mycket kring humanitära skäl och utsatthet, men också en del, låt säga asylrättsliga argument. För vi fick en bättre lagstiftning utifrån bestämmelserna och det märktes i antalet, ökade antalet flyktingkonventionsstatus. Sverige hade legat väldigt lågt tidigare, i dag är det väldigt hyggliga siffror procentuellt av vilka som får flyktingstatus alternativt skyddsgrunder, och det är väldigt få som får synnerligen ömmande omständigheter. Så det har blivit tvärtom på det sättet i utfallet.

Noomi Weinryb

En sak, Tove, du kan besvara den frågan först. Jag vill att ni ska berätta lite mer konkret om vad ni gjorde, särskilt i kampanjerna som inte var namninsamlingar, med demonstrationer eller konserter eller så. Sen tänkte jag att vi tar en paus och dricker kaffe och sen efter pausen pratar vi om vad hände sen, senvåren och hösten 2005, hur såg påverkansprocesserna ut gentemot politikerna och på vilket sätt var de involverade. Men först lite mer konkret, de här stora arrangemangen som ni gjorde?

Tove Karnerud

Ja, alltså i Malmö så delade vi ut mycket material som sagt, den här tidningen och annat material. Vi gick ut med bussar och pratade, ställde oss på bussar och pratade för dem som satt där och åkte en hållplats och sen gick vi av och åkte på nästa buss och så [skratt].

Livia Johannesson

Är det, hade ni gjort så förut eller kom ni på det här nu att...

Tove Karnerud

Nej vi kom på det nu.

Noomi Weinryb

Hur många var ni som gjorde det?

Tove Karnerud

Nej vi kanske var fem, sex stycken. Och som sagt, delade ut tidningar. Vi bladade också in tusentals av de här tidningarna i *Metro*, gick upp fem på morgonen och la dem i...[skratt]

Vi fick lite skit från *Metro* för det, men. Det gjorde vi ganska många gånger. Vi gjorde en teaterföreställning som heter Hör vår historia, som vi – vi gjorde den egentligen bara en – från början en gång och sen blev vi inbjudna till riksdagen också och sen efteråt fick vi vara med på Riksteatern och Teater Tribunal. Men det var liksom en gång för att bjuda in media och såna grejer. Det var framför allt papperslösa som själva berättade på olika sätt. Någon musiker som gjorde musik, några barn som spelade upp någon scen, vi hade någon intervju när det var liksom så. Jag har faktiskt den på DVD men jag har inte tittat på den sen dess, så jag vet inte vilken av upplagorna det är.

Men det jobbade vi väldigt mycket med och som sagt, i Malmö jobbade vi väldigt tätt, aktivister och papperslösa aktivister, så vi var liksom, det här var vi ju ett par tre från *Asylgruppen* och sen var resten papperslösa som tog fram den här teaterföreställningen. Vi tryckte upp såna här knappar [visar för publiken], vi gjorde banderoller, vi gjorde insamlingsgalor. Det var som sagt två stora demonstrationer, en sjunde maj och den tionde september tror jag det var. I Malmö hade vi någon materialgrupp som skrev texter och sånt, vi hade en motionsgrupp, vi hade också en koordineringsgrupp för som sagt vi hade ju koordinering över hela Sverige med de här tidningarna som vi skickade ut till alla som ville ha.

Noomi Weinryb

Var det ni som, var det här liksom sånt som ni gjorde med Masoud och Cecilia?

Tove Karnerud

Jag tror att i Göteborg var det Erik Helgesson som jag hade mest kontakt med, och i Stockholm sa vi att det var, ja jag kommer inte ihåg...

Michael Williams

Jenny Lind?

Tove Karnerud

Ja, Jenny Lind. Det finns också någon bild från när de är i Almedalen och vi kom fram till att det måste vara Stockholmsgruppen som gjorde det för det var inte vi och inte Göteborg. Vi gjorde, man ser inte hur stor den här är, men i Malmö finns det en stor rondell. Nu har till och med reklamen tagits ner där, men där har det varit jättestora reklamskyltar under många år. Där gjorde vi så att vi tog tapetrullar och gjorde en gigantisk skylt och målade och klistrade upp det här i rondellen. Sen har den försvunnit och nu kallas den där rondellen för "Kämpa Showan-rondellen" efter det var där som Showan Shattak blev knivhuggen.

Men det, den liksom, det var i startskottet för att den där rondellen och reklamplatsen blev en aktivist, efter det blev den aldrig tom utan det var alltid aktivister som målade över den. Ja, vad gjorde vi mer?

Noomi Weinryb

Var ni ett litet gäng som gjorde det här eller var det bred organisering?

Tove Karnerud

Nej men vi var ett gäng. Vi var väl en kärna på 6, 7, 8 personer kanske och sen var det många som hjälpte till med olika saker. Som sagt, det var någon som satt med den här tidningen, det var

någon som hjälpte till och skrev artiklar, det var någon som, ja när vi gjorde teaterföreställningen hjälpte någon ljudtekniker till. Så det var mycket folk som hjälpte till med olika saker, men det var en kärna som jobbade dygnet runt med det.

Noomi Weinryb

Vad gjorde ni? [vänd mot Cecilia]

Cecilia Arcini

Ja, jag har faktiskt gjort en liten sån sammanställning här. Under det här med start 6/12 04, första mötet då, och sen hade vi möten under hela året ungefär ett i månaden, någon gång var det lite mer och det var de här som var på Hammarkullekyrkan då. Sen hade vi möten med den tvärpolitiska flyktinggruppen i riksdagen, det ägde rum i Hjällbo på *Caritas* den 22/2 05. Då hade vi första mötet med tvärpolitiska flyktinggruppen. Då var det KD och Miljöpartiet och Vänstern som var representerade där av riksdagspolitiker.

Sen hade vi något som vi kallar Asylforum, den 11/4, och det var en hearing på Folkets hus i Hammarkullen, och då kom det 250 deltagare och panelen var då, Kalle Larsson från Vänsterpartiet, och så var det Göte Wahlström skulle ha kommit, riksdagsledamot från S, men han hade sent återbud. Och så kom Agneta Granberg från Moderata kommunstyrelsen i Göteborg då, och så var det en av styrelsen från Rosengrenska vård för papperslösa. Sen var *Göteborgsposten* mycket och skrev om, så jag har med den här.

Den 7/5 hade vi den här demonstrationen där Carl Axel Aurelius var med, och då var det väldigt många talare. Jag kommer inte ihåg, var vi 2 000 då på den första demonstrationen? Jag kommer inte ihåg, det står säkert i materialet här. Vi ska se här. Sen hade vi såna saker som, vi hade nämligen ett samarbete med Valands konsthögskola då, och då hade de, lärare och elever från Valand gjorde liksom verk då, konst, och så var det papperslösa konstnärer som också fick göra, så då blev det en mapp som såldes

till förmån för Flyktningamnestis ekonomi. Och den hade vi utställning av på Hammarkullekarnevalen i Hammarkullekyrkan då.

Sen hade vi oerhört mycket folk som kommer till Hammarkullen då, det kanske kommer tusen personer till det där kafét, då hade vi också skådespelare från Göteborgs stadsteater som var där och läste texter, men då var det insamling till just Rosengrenska. Men det var ju *Flyktningamnesti* och Rosengrenska som gick ihop så. Det var på karnevalen, ska vi se här. Och så demonstrationen där.

Livia Johannesson

Har Masoud några andra grejer som ni gjorde, medan Cecilia letar?

Masoud Vatankhah

Jag tänker på, de här stormötena var mycket intressanta, men det kanske hör till efter kaffet, om vi går in i detaljerna kring? Och sen kan jag lägga till här att den 10 september, det var ju faktiskt andra nyheten i TV4 Nyheterna och fjärde i SVT eller något sånt, intervjuer med ledningen varav flera var papperslösa själva som satt i demonstrationsledningen som berättade, och liksom såna saker som vi gjorde som hade väldigt stor effekt.

Cecilia Arcini

Jo vi hade en sak också, vi hade en politikerhearing, men det var också vård då, och då hade vi föreläsning med Henry Ascher på Micksgården då.

Livia Johannesson

Barnläkare som har jobbat länge med papperslösa barn?

Cecilia Arcini

Ja, barnläkare som jobbar med papperslösa väldigt mycket. Och sen var det riksdagsledamöter som satt som panelen, så det var ju de frågorna liksom. Det var ju innan då, det var i slutet på augusti där, 05. Sen hade vi också de här aktiviteterna att vi samlade in

namn till *Påskuppropet*, så vi var ute på första maj och samlade in namn. Vi var ute, vi hade alltid sån här samling för diakoni-behövande, socialt arbete då på fredagar i Hammarkullekyrkan, och då gick vi ut och samlade in namn på Hammarkulletorget då, de papperslösa och flyktingar av olika slag som samlade in namn där. Och sen så, så vi fick faktiskt ihop 80 listor som vi skickade in till SKR från Hammarkullekyrkan, och *Flyktingamnesti* då.

Sen var det väldigt mycket att vi själva mejlade, och papperslösa flyktingar mejlade, och gjorde såna aktiviteter då på kyrkan där, där de fick komma och så skrev vi brev, det var så här ”de här människorna sitter i socialförsäkringsutskottet och dem ska man mejla till”, och ”så här kan ni skriva”, de fick hjälp att formulera sig på svenska då och mejla in till socialförsäkringsutskottet. Så de olika aktiviteterna gjorde vi.

Noomi Weinryb

Jobbade ni med listorna också?

Tove Karnerud

Ja vi samlade in mycket, mycket namn, jag har faktiskt ingen aning om hur mycket, men mycket, det gjorde vi varje vecka så stod vi utanför olika butiker och sånt. Jag vill minnas att vi också hade ett vykort. Kanske var det Liv Strömqvist, serietecknaren, som vi skickade till politiker. Vi både mejlade och uppmanade andra att mejla till politiker och så hade vi några vykort.

Noomi Weinryb

Tack så mycket! Vi tar en paus nu, så samlas vi igen kvart i tre här.

– PAUS –

Noomi Weinryb

Välkomna tillbaka! Nu ska vi få höra på den rafflande fortsättningen på vad som hände när dessa kampanjer sammanstrålade på olika sätt och kom i kontakt, ja ni var ju i kontakt med poli-

tiken hela tiden, men på ett mer handfast sätt mot slutet. Är det någon som vill börja berätta om engagemanget med politiken? Michael?

Michael Williams

Om jag tar från SKR:s del. Det blev det ju jättemycket uppmärksamhet kring själva uppropet och ganska snart därefter kallades SKR av de olika politiska partierna till ett samtal. Jag var inte med på mer än två av dessa, men jag antecknade en del i första mötet med Socialdemokraterna då och det som slog mig var den starka rädslan som uppvisades över att om Socialdemokraterna skulle stödja ett sådant här förslag så skulle det underblåsa främlingsfientliga partier. Det var första reaktionen.

Det fanns inte någon diskussion om hur de drabbade upplevde sin situation, utan det sågs som att här är kyrkorna som agerar i den politiska arenan och då ska det hanteras utifrån politiska överväganden. Och jag vet att, jag pratade med Gellert Tamas och i boken *De apatiska* tror jag han redogör en del över det. Någonstans har jag protokoll som jag kanske kan hitta över det. Det andra mötet hos Folkpartiet, då var de väldigt misstänksamma över bredden som de uppfattade det i kravet, liksom skulle alla få stanna oavsett deras bakgrund och leverne och med mera, så jag gav dem liksom en historielektion i tidigare lättnader som både socialdemokratiska och icke-socialdemokratiska regeringar hade släppt igenom eller hanterat under 90-talets början, och sa att i botten är det alltid en individuell bedömning. För de reagerade först ”nej det här är för generellt, vi måste göra en individuell bedömning”.

Så jag har för mig att det kanske kan ha hjälpt lite grand i deras överläggningar, ”hur ska vi göra med kriminella personer, ska de få stanna?” Det är mina spontana minnen nu, men vi hade säkert samtal med flera partier och Lennart var säkert med alla gånger och får rätta till om din minnesbild inte stämmer med det jag har sagt hitintills.

Noomi Weinryb

Lennart, säg gärna när mötena var om du minns.

Lennart Molin

Ja, det är inte så lätt.

Noomi Weinryb

Säg gärna månad eller så, om du minns?

Lennart Molin

Ja, våren? [skratt]. Jag behöver först dra tillbaka klockan till där vi var före pausen för att förklara, alltså vad man nu vill säga om Sveriges kristna råd, någon aktiviströrelse är det ju inte [skratt]. Och det var på något sätt ett grundläggande problem i samarbetet med *Flyktingamnesti* som hade det fokuset. Alltså Sveriges kristna råd är ju det nationella samarbetsrådet mellan i princip alla svenska kyrkor. Styrelsen består av de högsta kyrkoledarna i dessa kyrkor, alltså det är biskopar, ärkebiskopar, missionsföreståndare. Ibland får man för sig att vi bara har en ärkebiskop i Sverige, men det är ju fem stycken. Det är totalt 28 kyrkor och det, och utav dem brukar vi säga att 20 av de 28 kyrkorna, de har en bakgrund ofta i andra länder där de har kommit till Sverige eller växt i Sverige genom invandring, genom att folk har flyttat hit.

Det sätter naturligtvis sin prägel på SKR som organisation, och när SKR agerar i såna här frågor. Och det, det kanske förklarar lite att vi hade inte så mycket aktiviteter av den här typen som ni berättar, om demonstrationer och manifestationer, men uppmanade så långt då SKR kan göra det, församlingarna och stift och andra att uppmärksamma frågorna kring, i samband med att listorna delades ut så talade man om frågorna i gudstjänster eller i andra sammanhang där det var, var lämpligt. Det lite grand då, men samtidigt i och med att det är nationella samarbetsrådet så har vi ju av tradition rätt nära till de olika politiska rikssammanhangen och så också de politiska partierna. Och möjligen, jag vet inte om det är en korrigerering på ett stycke, men det var faktiskt att SKR i väldigt liten grad tog själva initiativ till

att möta de politiska partierna, det var de som gjorde det, som ville höra ”vad håller ni på med, kom hit och berätta”. Eller rättare sagt, då sa vi att ”vi kommer gärna och berättar”.

Så jag träffade igår Birgitta Karlsson som då 2005 var talesperson för Centerpartiet och riksdagsledamot för asylfrågor, och påminde henne då om, vi känner varandra sen gammalt, att hon hörde av sig vid ett tillfälle och var närmast lite sur på mig för att vi inte hade kontaktat Centerpartiet från SKR, och då kunde jag bara säga att ”vi har inte kontaktat de andra partierna heller, utan det är de som har hört av sig till oss”. Men vi hade väldigt viktiga möten med alla, och jag var inte med på alla de mötena heller för vi fördelade det mycket, men träffade de politiska partierna plus då den här tvärpolitiska gruppen i riksdagen kring asyl- och migrationsfrågor. Och det var ju. Det som annars, alltså SKR hade brottats med, som kom från många håll, anklagelserna att nu är kyrkorna på väg att bli politiska, och politiska verktyg. Och det, det vill ju inte kyrkor vara och det är ganska främmande för kyrkorna att låsa sig i praktiska politiska frågor.

Men vårt huvudargument mot det, det var att det här är en etisk moralisk fråga, och den får politiska följder. Vi tar inte ansvar för de politiska följderna, det har vi politiska partier till och det har vi röstat in i riksdagen för att de ska ta ansvar för, men vi har upptäckt något här som vi måste då tala om och vi har en, genom uppropet då, en väldigt stark opinion bakom då de här moraliska kraven som får politiska konsekvenser.

Livia Johannesson

Får jag bara fråga, när ni blev inbjudna av de politiska partierna, vilka fick ni träffa då?

Lennart Molin

Ja det var partiledarna. Så vi träffade Lars Leijonborg vet jag och jag var nog hos Hägglund och, nej, hos Centerpartiet träffade vi faktiskt inte partiledaren utan Birgitta Karlsson och annars var det i princip partiledarna.

Michael Williams

Och Socialdemokraterna, då var det, han är från Örebro, det var inte partiledaren. Eneroth, Tomas Eneroth.

Livia Johannesson

Var känslan att partierna ville veta mer eller att ni skulle, försökte ni övertyga dem? Vad var syftet med de här mötena? Vad tror ni, varför ville de bjuda in er?

Lennart Molin

Ja, de ville diskutera som Michael var inne på förut, frågor kring vad är det här för krav ni har egentligen, vad betyder amnesti och vad står egentligen i *Påskuppropet*, förklara lite mer för oss. Och sen så var det ju faktiskt så att till den här parti, flerpartimotionen som kom på hösten, det var ju de partierna bakom som hade bjudit in oss, och för dem tror jag det betydde en del att skaffa underlag för när man skrev den motionen.

Noomi Weinryb

David, vill du berätta din bild?

David Qviström

Jo men jag skulle vilja ge någon slags bild av, i dag, kampanjer när man tänker på organisationer så är det ofta någonting man gör någon slags strategi, kommunikationsmässigt, man ska ut med ett budskap. Det här är ju inte något sånt. Det här är, tycker jag, på alla plan som jag möter under den här våren något som visar ett djupt personligt engagemang som på många sätt är nyckeln till att det hela blir stort. En viktig person är KG Hammar. Jag tror att utan han, den karismatiska ledargestalt som, han tog den rollen där i SKR också. Han var väl ordförande?

Lennart Molin

Nej, det var han inte. Eller han var ordförande fram till maj, så byttes det. Sen var det Göran Zettergren.

David Qviström

Ja, men här har vi en fly förbannad ärkebiskop som tar fajten och springer i Regeringskansliet och försöker få till möten. Det är ett personligt engagemang. Han har gripits av den här frågan under hösten 2004. Det andra ska jag säga, det får du gärna svara på sen Lennart, jag tänkte säga något om politikerna också. Men om jag får vara elak, något som gjorde att det här tidigt blev ett nyhetsvärde för oss och säkert för *Dagen* också, det är att SKR aldrig överens om någonting. Möjligtvis något utspel, snömos om någonting i ett ”långtbortaland”, men det här är ju en inrikespolitisk fråga och även något som innebär en kostnad.

Vad var det som gjorde att ni kunde enas och faktiskt i ett politiskt krav just i den här frågan? Det är intressant tycker jag. Sen så möter jag samma personliga engagemang hos många utav politikerna under den här våren va. Jag ska ta något, ja Maud Olofsson som jag satt med på soffan där utanför Plenisalen när fempartimotionen hade röstats ner vid riksdagens öppnande, som satt och hoppade såhär utifrån någon slags personlig frustration för att det hela har fallit. Och om man läser de debatterna som föregick det här beslutet så ser man hur oerhört affekterat det hela är. Birgitta Olsson till exempel, eller Fridolin eller Barbro Holmberg. Stackars Barbro Holmberg som jag sprang efter i riksdagskorridorerna också med mick och ställde till svars.

Så det här är personligt, det här är något som verkligen slår an. Det finns ett behov hos dem som är aktiva under den här våren tycker jag. Känner ni igen det?

Flera vittnen

Mm mm.

Livia Johannesson

Vill du svara på den frågan om varför ni kunde enas?

Lennart Molin

Jag tror delvis det beror på det du säger att det här var en fråga som engagerade, och engagerar det kan man förbise såna här

små skillnader, om det engagemanget är tillräckligt starkt. Men framförallt så tror jag att det har att göra med att just den här frågan och hur man tar hand om främlingen har i den kristna traditionen alltid varit en kardinalfråga, etisk kardinalfråga. Religiöst ifrån gamla testamentet, där prövas etiken i hur man tar hand om främlingar och änkor och barn, och vi brukar också ständigt säga att Jesus var den förste flyktingen som flydde med sin familj till Egypten. Och det har gått igenom, rakt igenom den kristna historien, att just frågan om hur vi bemöter främlingen är en sån här kardinalfråga på, på bra etik. Och det tror jag var avgörande.

Och ytterligare en aspekt kan nog vara det jag var inne på förut, att en så stor majoritet av kyrkorna, inte av, jag menar, jag menar av kyrkorna och inte medlemmarna i SKR, jag menar människorna som representerar kyrkorna men kyrkorna i SKR har ju invandrarbakgrund, och det gjorde också att man kände en känsla av solidaritet mellan kyrkorna i den här frågan.

Noomi Weinryb

Vi låter Michael komma in där.

Michael Williams

Ja, jag hittade sammanfattningen av Socialdemokraternas möte där. ”S är oroade över amnestifrågan, man motsätter sig kollektiva beslut och vill slå vakt om den individuella bedömningen. Tomas Eneroth nämnde att Sverige är rädd för kritik från andra EU-länder om man inför amnesti. Han påminde om debatten kring den spanska amnestin som var omfattande och fick kritik från olika håll. En annan grund för oro är att Sverigedemokraterna är på frammarsch i södra Sverige och satsar stort på nästa val. En amnesti skulle kunna ge dem en grund för att höja sin kritik och vinna nya anhängare. Man kan inte heller utesluta risken för att nya främlingsfientliga partier dyker upp.” Slutcitrat.

Inom SKR var man inte på något sätt aktivist, men inom de lokala kyrkorna och även på stiftet så var jag med om att begära demonstrationstillstånd i Västerås för att genomföra en demon-

stration där vi hade talare från olika riksdagspartier, olika samfund och jag fick en praktikant denna första dagen då det här blev aktuellt, och hennes första uppgift var att ordna en demonstration. Det var ganska oväntat.

Noomi Weinryb

Jag vill gärna fråga hur stora de här demonstrationerna var också, det är roligt att få med. Men David, du har skildrat lite KG Hammars kontakter med den högsta politiska ledningen och hur han på egen hand driver frågan i dialogform. Han mötte ju Göran Persson, Barbro Holmberg. Vill du berätta lite om det och hur du har skrivit om det och tänker kring det?

David Qviström

Göran Persson-mötena vet jag mycket lite om, för dem har han varit förtegen om. Barbro Holmberg, där var jag ju med på tåget dit och från och jag minns att han var väldigt frustrerad. Alltså Barbro Holmberg satt i en svår position. Hon hade att försvara en linje som jag misstänker att hon egentligen inte stod för, och hon var rätt mycket, det kanske är ett migrationsministerfenomen, men hon var ganska mycket papegoja och upprepade samma saker om och om igen med rättssäkerhet, förutsägbarhet och så vidare som argument mot den här amnestin.

Till det som Michael läste upp ska vi väl också säga att den här spanska amnestin hade, för det här är en brytningspunkt i den europeiska migrationspolitiken, där den spanska amnestin som var stor, jag tror det var 800 000 människor eller något sånt där som blev legaliserade, mötte oerhörd kritik på europeisk nivå. Och sen kommer den här svenska i, i skuggan utav detta, och det var också en sak som gjorde Socialdemokraterna, tror jag, väldigt tveksamma till att gå kravet till mötes. Jag tror, när det gäller de här frustrerade mötena med Barbro Holmberg, att det tog tid för Socialdemokraterna att inse kraften utav den här rörelsen, precis som jag fortfarande säger, att det tog tid för de flesta ledarredaktioner att inse kraften av den här rörelsen. Det kommer sen i maj någon gång men inte tidigare än så.

Livia Johannesson

Jag skulle tycka det var spännande att höra hur *Asylgruppen* i Malmö och Tove, vad ni hade för egna kontakter med politiker som inte gick via de här andra kanalerna vi har hört om.

Tove Karnerud

Inte jättemycket, det var, alltså vi jobbade ju mycket med mejl och sånt, men det var ju mer, vad ska man säga, opersonliga kontakter liksom så, försökte få många att mejla och skicka vykort och så. Det vi hade var en aktivist från Malmö som också satt i Vänsterpartiets partistyreelse, som drev på där, alltså så drev på Lars Ohly som då var partiledare, för att Vänsterpartiet skulle driva det här hårt. För det var inte självklart att även om de andra partierna var för så betyder inte det att de driver aktivt den frågan. Så det var väl det som var så att säga Malmös bidrag, att få Vänsterpartiet att driva det så pass hårt som de ändå gjorde.

Noomi Weinryb

Så ni jobbade med de här stora demonstrationerna och alla de här andra initiativen som du berättade om som påtryckningsmedel för att visa engagemanget?

Tove Karnerud

Ja men precis, alltså för att bredda, upplysa, få folk att ställa sig bakom kravet, hjälpa till att få in namn till *Påskuppropet*. Det handlade ju om att visa vilket folkligt stöd det här hade. Det var det vi jobbade mest på.

Noomi Weinryb

Minns du hur många som kom på demonstrationerna?

Tove Karnerud

Alltså det står i den här lilla skriften som vi gjorde 2006, så det var ju efter kampanjen, maj 2006, så står det att den demonstrationen som var 7 maj så samlades 8 000 människor, och då tror jag att det var liksom ja Stockholm, Göteborg, Malmö lik-

som, den var inte lika bred så. Och den demonstration som var 10 september, 25 000 människor i 30 orter. Så den var ju bredare, där hade vi mobiliserat under längre tid liksom.

Livia Johannesson

Jag skulle vilja ställa samma fråga till Masoud och Cecilia också, hur era kontakter såg ut med politiker och politiska partier under det här skedet, hela våren 2005?

Cecilia Arcini

Vill du börja eller?

Masoud Vatankhah

Ja jag kan börja. Vi hade som sagt de här stormötena en gång i månaden ungefär och då hade vi de här organisationerna som var med, många som var aktiva och så ambitionen var att vi har representanter från partier med på mötena.

Cecilia Arcini

Just det. Det kom, det var ju några.

Masoud Vatankhah

Sen om de alltid var med, det var ju inte fallet.

Cecilia Arcini

Just det, Vänsterpartiet, KDU och sen var det några som inte satt i Riksdagen. Men...

Masoud Vatankhah

Ja det var till och från också, hur frågan var, hur het frågan blev, för jag minns när det var budgetförhandlingar. Eller, var det så? När Kalle Larsson var här hos oss.

Cecilia Arcini

Ja det var under budgetförhandlingarna som Kalle Larsson var hos oss. Det var väldigt, vi har inte berättat det, för det var väldigt intressant.

Noomi Weinryb

Ja, Kalle Larsson var Vänsterpartiets migrationspolitiska talesperson.

Masoud Vatankhah

Ja och, vi hade som sagt, ambitionen var att vi skulle ha dem som, de beslutsfattarna på mötena och att vi skulle ha papperslösa på mötena. Vi hade spontantolkning på mötet och det var ju, det blev väldigt, väldigt aktuella möten. Det blev inte bara formella sammanslutningar utan det kom frågor liksom som alla fattade att det här är på riktigt, det här är verkligheten för många människor. Och...

Cecilia Arcini

Alltså det, om jag kommer ihåg det, jag tror det var, det var det här tvärpolitiska mötet då, med tvärpolitiska flyktinggruppen som ägde rum i februari då, och sen så hade vi ju, bjöd vi ju in då till en hearing, det skrev jag, eller det sa jag?

Noomi Weinryb

Det berättade du.

Cecilia Arcini

Sen var det också kontakter och så var det mejlkontakterna då både vi och de papperslösa och vi uppmuntrade andra. Sen just tillfället under budgetförhandlingarna när, när Kalle Larsson var hos oss och han pratade på telefon med Gustav Fridolin som satt i budgetförhandlingarna, och Gustav Fridolin bollade tillbaka saker till Kalle Larsson som tog upp det i stormötet, ”och vad tycker ni om det här?”, och vi bara... [Skratt]

Livia Johannesson

Men alltså det här pågick under ett antal timmar? Ni satt i det här stormötena, ni måste beskriva mer?

Cecilia Arcini

Ska vi se vilket möte det kan ha varit, det måste ha varit det här mötet efter, efter...

Masoud Vatankhah

Efter nedröstningen.

Cecilia Arcini

Efter nedröstningen.

Livia Johannesson

I september röstade de nej till amnestiförslaget i Riksdagen.

Cecilia Arcini

Ja och mötena brukade väl vara två timmar, en och en halv två timmar, så det var ett sånt möte under budgetförhandlingarna som Kalle Larsson var hos oss, och Gustav Fridolin satt hos sossarna. Och Fridolin höll på med någonting där och så skulle han bolla tillbaka till oss och höra vad vi tyckte, vi hade naturligtvis synpunkter.

Men sen var det så här också att det var alltså dels de här officiella tillfällena, men sen kom det några då och då till Hammar-kullens kyrka också, till exempel några från kommunstyrelsen kom och ville prata med några folktoparter som hade studiebesök, så försökte jag då sammanföra någon moderat tandläkare med en papperslös flykting. Det blev kanonbra! Så hon gjorde sen praktik på hans, han sa till henne nu får du ingen praktik när du är papperslös, så hon gjorde sen praktik hos hans, på hans tandläkarmottagning, och nu blir jag själv behandlad av henne några år senare i Folktandvården i Angered. Det kändes himla bra [skratt].

Nej, men så det var, och så hade vi kontakt också med en socialdemokrat i Göteborg, en riksdagsledamot, och vi försökte samla upp Socialdemokraterna, att de skulle träffa liksom till exempel skolkurator Ebba Hermelin och någon från Ingen är illegal säkert och Micksgården och kyrkan och olika som hade liksom, och ha ett möte med dem, ”så här ser det ut, ni måste hjälpa till”. Och så ställde de in. Och så finns det en artikel om, *Göteborgsposten* kom och var med oss i alla fall där vi satt och berättade om hur svårt det var.

Noomi Weinryb

Så ni försökte nå riksplplanet via lokala, folk som passerade, politiker som kom från Göteborg och skulle knyta an till den nivån?

Cecilia Arcini

Ja men vi hade ju väldigt mycket, vi försökte ju också via mejl och telefon och sånt också. Jag kommer ihåg Erik Helgesson sa en gång, han hade ringt upp några riksdagsledamöter och försökt prata om detta, och då sa han att de hade lagt på luren så han hade ingen stor framgång i det samtalet.

Noomi Weinryb

Så ni var inte riktigt lika aktiva som samtalspartner som SKR om man säger så?

Cecilia Arcini

Precis, och till och med hade de, de hade till och med något möte där de träffade vår kyrkoherde i Angereds församling och någon annan, men jag fick inte vara med. Så var läget. [skratt]

Tove Karnerud

Det slår mig nu, den här teaterpjäsen som vi gjorde i Malmö. Jag sa att vi bjöd in journalister, och det gjorde vi, men tanken var att vi skulle bjuda in riksdagspolitiker. Jag tror faktiskt inte att det kom någon, eller om det kom en eller två, så det blev jour-

nalister och aktivister i stället. Så nej vi hade inte heller jättebra gehör.

Noomi Weinryb

Michael, du viftade?

Michael Williams

Ja, FARR var också aktiv med möten med politiker. Som FARR så arrangerade vi två gånger under året möten med olika politiker i Uppsala och diskuterade då frågan om amnesti. Det här var innan själva lagförslaget kom till. Och eftersom frågan om apatiska barn var också i grunden för liksom hela upproret mot systemet, så pågick Marie Hessles utredning under tiden. Så vi bankade på och vi sa att vi vill prata med er och med Nader heter han ju, som var bisittare där, vetenskapskillen. Och vi förvånades över deras upplägg i utredningen.

De var inte alls intresserade av att läsa vad offentliga biträden har skrivit, vad personerna hade åberopat om upplevelser i hemlandet, utan det är helt inriktat på att granska läkarintygen. Och vi kände det här kan inte leda... för många utav oss redan då kunde se en koppling mellan barnens upplevelser i hemlandet och det beteendet som oftast inträdde när de började inse ”oj vi kanske skickas tillbaka till det”. De här personerna på Davids bok, jag var offentligt biträde till det syskonparet och de hade varit med om förskräckliga händelser i hemlandet, gick i skolan i Sverige och såg att en del kamrater plötsligt försvann och när de själva fick första negativa beslutet så ville de inte gå till skolan och kände sig oerhört hotade och utvecklade ett gradvis liksom apatiskt beteende. Och det var det som kanske myndigheterna var större hänsyn till, men den här utredningen var ju under all kritik, samtidigt som Marie Hessle var ju väldigt mån om positiva relationer med organisationen. Och vi ordnade också, jag kollade på verksamhetsberättelsen för det året, vi var ju med på manifestationer som andra ordnade och även ordnade själva i Uppsala, 5 april, och även efter att tillfälliga lagen kom till stånd så hade vi flyktingpolitisk debatt i Uppsala igen, och våra lokala

grupper som kanske på den tiden var 25–30 stycken, de ordnade, Sundsvalls asylkommitté hade flera demonstrationer under året, Falun Borlänge asylkommitté också, Solidaritetens hus i Flen hade både manifestationer och föreläsningar.

Så på olika nivåer inom FARR pågick det kontakter med politiker. Och inte minst försökte vi liksom mer långsiktigt med *Artikel 14*, som är kvartalsproduktion, man kan se liksom det här numret är ju en väldig ilska och den kommer nästa nummer, nummer 3/2005, då var det fokus på hårdare tag och att ta människor i förvar, och sen kommer numret efter lagstiftningen som vi kallade för ”Hoppet”, och i de här så redogjorde vi för de processer som var igång, reaktioner, även de politiska ställningstagandena och till slut lite grand om den nya lagen. Detta var kanske inte dialog med politikerna, men vi försökte i folkbildningssyfte att klargöra komplexiteten ibland men också säga vår mening på ledarsidan om det som vi hade varit med om. Ja, det var det som jag...

Noomi Weinryb

Ja, jag tror att David ville komma in nu och sen Cecilia.

David Qviström

Precis. En tidning driver ju inte en politisk fråga normalt sett, men vi driver debatt och det försökte vi också göra. Den här boken som Michael nämnde, den tog vi beslut om att den här ska skrivas efter det att listorna hade lämnats in. Det var i slutet av maj tror jag.

Lennart Molin

16 maj.

David Qviström

16 maj. Då tog vi beslut om att vi har en berättelse som är större att berätta än en väldig massa nyhetsartiklar. Så jag tror jag skrev den här boken med benäget bistånd från flera andra skribenter också under fem veckor på sommaren, för att den skulle vara

klar då just till den här fempartimotionens avgörande på höstkanten, så det var en oerhört snabb process, vilket märktes på texten också.

Det här är ett annat exempel på hur vi jobbade, det här är CD-skiva, ett bildspel helt enkelt på en familj, den som du företrodde [vänd mot Michael], som Lars Rindeskog, fotograf på tidningen då, producerade, och så den spred vi också. Här har jag, ni kan se det som tidsdokument, är det någon som är intresserade får ni gärna ta sen efteråt. Böcker finns det också. Så jobbade vi.

Cecilia Arcini

Jo, jag kom ju på att vi hade ju som sagt Vänsterpartiet, det var ju flera som var aktiva i Vänsterpartiet som också var aktiva i *Ingen är illegal* och i *Flyktingamnesti*, så där hade vi koppling. Och sen var ju *KDU* med på mötena och sen så såg jag att jag kommer ihåg att den här Folkparti... från kommunstyrelsen som kom som var folkpartister, det var ju ingen slump utan det berodde ju på att det var en folkpartist som var med i *Flyktingamnesti*. Sen lyckades faktiskt jag få fram en fråga till Barbro Holmberg, och vet ni hur jag gjorde då? Då gjorde jag så att jag mejlade Tomas Hammarberg, och Tomas Hammarberg ställde frågan till Barbro Holmberg. Så gick det.

Noomi Weinryb

Lennart?

Lennart Molin

Jo, en sak till som SKR gjorde och SKR:s presidium, det var att skriva ett brev till Barbro Holmberg när de här två motionerna var lagda, till stöd. Dels femparti, men det var också en motion till som riksdagen hade att behandla under hösten 2005, och det brevet som jag tyvärr inte daterat så jag kan inte riktigt säga när det skrevs, men det andas den här balansgången, att där går kyrkoledarna in i en politisk fråga men de baserar det på den text som *Påskuppropet* hade, det vill säga lägger tyngdpunkten på de moraliska och etiska aspekterna. Men det är ett ganska, det är

faktiskt ett intressant och ganska långt brev som är tillställt Barbro Holmberg från SKR:s presidium.

Noomi Weinryb

Kan ni berätta lite om vad som hände när motionerna kom till? Var ni involverade i det? Och också lite om debatten och det här dramat i riksdagen.

Michael Williams

Ja, jag var med i riksdagen den 14 september, men innan dess på vårkanten hade partierna försökt att ta upp de apatiska barnen som en särskild grupp som skulle särbehandlas, och detta föll och då började Fridolin och kanske andra i Vänsterpartiet tänka att vi kanske måste förlita oss på budgetförhandlingar till hösten, för de hade försökt på våren också att utöva påtryckningar.

Livia Johannesson

Får jag bara flika in, hur vet du det? Hade du kontakter med Gustav Fridolin och Kalle Larsson? För det där är väldigt intressant, när motionen inte går igenom, tänkte ni i rörelserna då att frågan är död, eller visste ni att det finns andra sätt här?

Michael Williams

Nej, eftersom första omröstningen gäller enbart apatiska barn och inte den bredare gruppen så fanns det liksom ett tryck på att bredda detta till att omfatta andra, och jag tror att *Påskuppet* och *Flyktningamnesti* var bara i startgrupparna när den här debatten ägde rum i Riksdagen på vårkanten.

Och, jo, vi hade kontakt med Gustav Fridolin, inte löpande men tillräckligt för att få veta lite grand hur de tänkte, och när det kom till den här sista etappen så ringde han mig nästan vid midnatt i mobiltelefonen och sa att vi har en överenskommelse och delade glädjen där. Och nu läser jag bakefter vad som har skildrats av andra, så jag förstår att det var oerhört dramatiska timmar när Göran Persson till slut gav med sig och sa ”okej, vi kan komma överens”. Då hade Vänsterpartiet lyckats med en

liksom en lättnad så att gömda barn skulle få gå i skolan, men när *Miljöpartiet* kom in så blev det lite mer utdelning utav de politiska gångerna.

Och jag har för mig att även Sanna Vestin hade en del kontakter med Miljöpartiet under, under den tiden som det gällde. Men tillbaka till Riksdagen den 14 september, det var ju nästan fullsatt där och både som asylsökande, som var oroliga, och många aktivister som bänkade sig och lyssnade till den debatten och efter ett tag så blev det ett avbrott för då var det en grupp kvinnor som protesterade mot asylpolitiken genom att sjunga en egen version av ”Du gamla, du fria” och vifta med flaggorna, och då fördes vi ut allihopa från läktaren men vi fick följa resten via TV och när omröstningen blev klar och jag satt med mina aktivister där så bröt väldigt många ut i tårar. De var alldeles förkrossade, för en sa ju så ”jag har kämpat hela året för det här och trodde att det var möjligt”. Det var inte roligt att se en ung människas förtroende för det politiska systemet falla i kras då. Det var en sorgedag för många där och ingen sa då att loppet inte är kört, så vi trodde, och formellt sett kan man säga att både Påskuppropets krav och flyktingkampanjens krav gick i den politiska graven i det demokratiska systemet.

Vi hade bara kvar den här förhandlingsmöjligheten som Vänsterpartiet och Miljöpartiet utnyttjade maximalt, och det var det som ledde till det resultat som vi önskade. Vi mäktade inte hela vägen men längs vägen så hade vi väckt oerhört mycket stöd och insikt ifrån fler och fler människor om hur den hanteringen hade gått till och vad som man ansåg inte var anständigt för ett land att fortsätta med.

Masoud Vatankhah

Den aspekten du berättar nu är jätteintressant, för det var ju som hela världen, hela uppfattningen av en demokratiprocess föll för alla som var inblandade. Det är ett läge där alla riksdagspartier, alla partier, alla riksdagspartier lämnar fram en motion, alla förutom S och M som annars har inget samarbete med varandra, det är bara när det är flyktingfrågan och vapenförsäljning och

såna saker, såna frågor. Deras ungdomsförbund är för en amnesti, både MUF och SSU var för. Delar, starka falanger inom S är för, Broderskapsrörelsen, S-kvinnorna talar för en allmän amnesti, och så de här liksom helt, helt envetet bara ställer sig tvärt och säger ”nej”. Och de här stora demonstrationerna, media har vi med oss för en gångs skull, hela media liksom, det är hela tiden reportage, det handlar om barn, det handlar om. Och ändå säger de nej. Och det var helt förkrossande.

Cecilia Arcini

Jag tror att om ni tittar, för om, jag tror det var partiledare uppe och talade på vårdemonstrationen i Stockholm, så kolla det, Flyktningamnestis vårdemonstration där, tror jag. Och Erik Helgesson har nog, han vet vilka som jobbade i Stockholm. Eftersom vi inte hade någon samordning på det sättet som ni kanske har lagt märke till, vi försökte lite grand men vi var så i stunden, så därför var det. Vi också, efter demonstrationen i december, nej september, så satt vi tillsammans med en vänsterpartist också som hade varit med på demonstrationen då, som var riksdagsledamot och hette Ulla, kommer jag ihåg, vi satt där och pratade, det gjorde vi.

Masoud Vatankhah

Nej, det jag tänkte framför allt då, eller efter att de här människorna fick faktiskt uppehållstillstånd efter budgetförhandlingarna och det blev i praktiken en amnesti för jag tror det var 17 000 först och de räknade in barnfamiljer och de ensamstående, många fick tillfälligt som så småningom blev permanent.

Men jag tänker mycket till exempel vad hade hänt med oss om den, om förhandlingarna inte hade gått igenom? Många så här, jag hade många tankar i mitt huvud, jag som har varit med 2001 Göteborg och så där, ja, de hade rätt liksom. Det är det enda sättet att påverka politiskt, det går inte att göra på ett demokratiskt sätt, med liksom facit i hand.

Livia Johannesson

Jag vill bara se om det är det fler som delade Masouds känsla och om ni kan reflektera kring det, när motionen inte röstades igenom?

Tove Karnerud

Alltså det stämmer ju så klart att det var en besvikelse och det här var något vi hade kämpat för väldigt lång tid, men jag var beredd på att det skulle röstas ner. Alltså det var ju, alltså det var ju ingen nyhet att Sossarna och Moderaterna bedrev en hård flyktingpolitik, utan det hade de ju gjort under väldigt lång tid även innan och det fanns en hård partipiska och så. Och Sossarna och Moderaterna är de största partierna, så att det röstades ner blev inte jag så förvånad över. Det hade ju gjorts undersökningar innan, vi visste var de flesta riksdagsledamöterna stod någonstans. Det var väl de enstaka man hoppades på som man blev besviken på.

Men det var ju redan där på sommaren innan som vi hade börjat fundera på just ”vad gör vi när det röstas ner?”, för det är klart att vi hoppades på det här, det var ju det vi hade jobbat för, men någonstans där över sommaren så insåg, tror jag vi var ganska många som insåg att det här nog inte skulle nå ända fram, även om vi fortfarande hoppades på det, tyckte det var rimligt och drev det fortfarande. Så när det röstades ner var ju vi på tårna och började ju driva det här med budgetförhandlingsfrågan.

Som sagt, i Vänsterpartiet hade jag kontakter in i partistyrelsen och det var samma sak med MP, att de hade aktivister i *Flyktingamnesti* eller *Påskuppropet*. Så det var ju en miss i beslut, vi hade ju velat få igenom det men vi fortsatte liksom. Så för mig var det nog inte så mycket före och efter, för vi misslyckades med den och sen fortsatte vi.

Michael Williams

Jag håller med om det att inte ens i FARR så tänkte vi att nu är det kört, men när man ser de demokratiska processerna i riksdagen och ser att man inte kan få rösta enligt sitt samvete utan

politiska partilinjer tvingar, då blir man besviken med tanke på att det fanns inom varje parti röster som egentligen, om de fick välja personligen, hade stött det. Det var bara två Moderater som röstade emot, Göran Lindblad och en till, och dem har vi kort på i *Artikel 14* [skratt].

Men den här taktiken att driva budgetförhandlingarna, den fanns ju med från början. Det var inte så att det plötsligt uppenbarade sig så, utan både från Miljöpartiet och Vänsterpartiet fanns det *fall back position* som de använde. Men just ifrån det här stora engagemanget under hela 2005 och en tilltro till de demokratiska institutionerna, det var på det sättet, att det blev en besvikelse för ögonblicket och att man hade hoppats att hela riksdagens majoritet hade sagt ifrån. Sen ser jag här nu på mina anteckningar, jag hade, det står nu här ”Michael Williams deltog i en träff hos Vänsterpartiet den 6 oktober kring förslaget om den tillfälliga lagen”, läser jag från verksamhetsberättelsen. Jag har inget direkt minne av det, men sen hade vi en grupp som träffade politiker lite vid sidan av i Alsike kloster hela året från olika partier.

Jag minns från Folkpartiet, vår före detta, han är ambassadör nu, Erik Ullenhag, och några från Moderaterna, enskilda där, där vi försökte då att förmå dem att inse allvaret i det vi upplevde, och inom sina respektive partier påverka den interna debatten. Och jag var med då, även Jan Johansson var med i de sammanhängen under 2005, det var inga protokoll utan det var mer informellt.

Noomi Weinryb

Men det här massengagemanget, det slutade så att säga efter att omröstningen lades ner? Det här med demonstrationerna, stormötena, eller fortsatte ni?

Cecilia Arcini

Stormötena fortsatte, det gjorde de. Jag vet inte, jag upplevde aldrig, jag personligen blev inte ledsen för jag var mest arg hela tiden. Det var mest den känslan som drev mig, och frustration

och hur kan det vara på det här sättet. Men jag uppfattade det som att det väldigt tidigt hakade i, och det kanske var för att vi satt med den här Ulla då efter demonstrationen och hon pratade om, och att vi direkt fick gå vidare där, och Vänsterpartiet och Miljöpartiet, Kalle Larsson och Gustav Fridolin verkade stå varandra nära och ha mycket dialog, så ibland kändes det som att om man pratade med Kalle Larsson fanns Gustav Fridolin med som en... så de hade liksom tät kontakt där.

Noomi Weinryb

David, ska du hoppa in här? Jag vill höra mer om det här mötet när ni hade Fridolin på linjen.

David Qviström

Jag tror det här med fempartimotionen, det var bara att räkna på de sannolika röstsiffrorna så det var ingenting vi trodde skulle ske egentligen. Det som möjligtvis var lite förvånande, det var ju hur starkt partipiskan ändå ven, hur få som avvek från partilinjen bland Sossarna och Moderaterna.

Sen hoppas jag för ert fortsatta arbete att ni också pratar med Peter Eriksson, för jag gjorde en intervju med honom 2013 inför en annan bok, just om de här budgetförhandlingarna, och det som slog mig var bitterheten mot Vänsterpartiet, som de tyckte hade vikit undan alldeles för lätt, och sen hur långt man faktiskt drev den här frågan när man då sakade allt annat utom då frågan om någon slags amnesti. Och till slut så föll ju dessutom förhandlingsdelegationerna. Det blev till slut, uppgörelsen som de refererar till, det blev direkt mellan Peter Eriksson och Göran Persson när de satt och vägde orden mot varandra. Ganska unikt tror jag. Så gör det, prata med honom.

Noomi Weinryb

Absolut! Då ska vi se, var det Lennart och sen Cecilia, och sen ska vi prata om genomslagskraften.

Lennart Molin

Ja, alltså jag har heller inga andra synpunkter än att det som, jag menar det här beslutet kring fempartimotionen var väntat och, men det är klart att det ändå väckte besvikelse, och när jag ser på det här brevet som jag talade om förut kring Barbro Holmberg och SKR:s presidium så kan man ju undra varför de skrev till henne, för det kanske var andra man i så fall skulle ha övertygat eller övertalat, övertygat. Jag tycker nog att det brevet andas mer en sån känsla av att nu är det kört, och nu vill vi snarare markera och uttrycka vår besvikelse över att det blir på det viset. För det är, sen kom ju vi på SKR faktiskt efteråt att få väldigt mycket andra kontakter, men det kanske vi kommer in på sen, med till exempel församlingar som då ville ha kontakt med oss, för de upplevde att under *Påskuppropet* så intensifierades behovet, det vill säga det var väldigt mycket nya människor som vände sig till kyrkorna därför att Påskuppropet hade skapat förhoppningar.

Bland annat S:ta Clara i Stockholm, det var närmast ett nödrop i det brev vi fick därifrån, att ”vi orkar inte med det här”. Och de hade förslag på hur man skulle kunna följa upp *Påskuppropet* lite konkret, till exempel att samla in pengar och inte minst genomföra utbildningar. Och när det gäller utbildningar så fortsatte SKR med det sen, så vi hade ett par ordentliga projekt där vi dels utbildade kring integrationsfrågor och sen också kring asylrätt och stödet för asylsökande. Vi hade en idé som vi prövade, bland annat att inrätta någon slags följeslagarprogram, där vi utbildade enskilda människor som skulle vara till hjälp och stöd för asylsökande i Sverige.

Noomi Weinryb

Då tar vi Michael, och om någon har något att tillägga på vad som bidrog till genomslagskraften så ska vi om en liten stund röra oss mot i dag för att försöka dra lite paralleller.

Michael Williams

Ja, jag vill bara komplettera vad Lennart sa om konsekvenserna för SKR. Det utmynnade också i en kollektiv reflektion ”varför

ska kyrkorna engagera sig i migrationsfrågor?” Och då publicerade vi ”detta vill vi”, som under sex olika rubriker sammanställde mänskliga rättighetskonventioners värderingar med utdrag ifrån olika delar av Bibeln för att visa att det finns ju, de går ihop. I hela konceptet av mänskliga rättigheter så finns det inte någon konflikt med det kristna budskapet, och under det spaltade vi upp det vi ville, det vi inte tyckte var bra och vi ville göra det. Och det var inte riktat bara till politikerna utan det riktade sig också till kyrkorna själva, att vi har ett ansvar. Så utbildning och en kollektiv analys med ett gemensamt dokument som har uppdaterats tror jag för några år sen.

Noomi Weinryb

Är det någon som vill tillägga något kring varför ni tror att amnestikraven slog igenom?

Cecilia Arcini

Jag kom på, jag tror att det handlade, jag vet inte om det är sagt här, men jag tror att den här tsunamin bidrog till att det var svenska turister blev utsatta i Thailand och vi såg hur thailändarna verkligen tog hand om de här utsatta turisterna och samtidigt satt Sverige och utvisade apatiska barn, och som Caroline Krook sa, ”det är inte värdigt. Vi bär ut de apatiska barnen som de vore en säck potatis”, samtidigt som svenskarna då fick fin vård och blev prioriterade i det kaos som var där. Så jag tror att det påverkar också.

Noomi Weinryb

Är det någon mer som vill lägga till någonting? Annars går vi vidare till nästa. Ja, då har vi en sista fråga här: vilka lärdomar kan vi dra i dag av era erfarenheter av *Flyktingamnesti 2005* och *Påskuppropet*? Ska vi gå varvet runt? Då får du tänka kortast tid Lennart.

Lennart Molin

Ja, alltså det, det vanliga, att ge inte upp. Även om det blir en kompromiss. Vi på SKR kallade den här lösningen som kom ur budgetförhandlingarna för ”amnesty light”. Och det var ju ändå ett resultat som var i rätt riktning, och det är möjligt att man måste nöja sig med det om man är då lite saklig och realist så där, att det var ju ändå en seger, även om den inte var som vi hade hoppats. Sen tycker jag också alltså att, och det, en fortsättning på förra frågan, jag tror att genomslaget av de här kampanjerna, det har att göra med att det fanns en känsla kring de här frågorna som var oerhört stark, och den hade bland annat framkallats av de apatiska barnen.

Jag drar en parallell hur miljöfrågan väcktes genom att man såg sälar i ögonen, alltså sånt där spelar väldigt stor betydelse för att få en opinion, att, att svänga eller att uppstå, att när man ser att saker och ting drabbar människor och att det skapar lidande, då finns det någon slags så här empati, kollektiv empati som gör att vi känner att vi måste reagera och att göra det tillsammans.

Och det tycker jag är en lärdom som man, det är en lärdom som man kan dra av det alltså, att det, det var mycket som var då 2004–2005, alltså vid rätt tillfälle och som sammanföll och jag tycker nog att det beröm vi ska ha både från *Flyktningamnesti 2005* och *Påskuppropet*, det var att vi fångade frågan i flykten och mötte en opinion som var väldigt stark och påtaglig.

Masoud Vatankhah

Ja, för mig har det varit mycket liksom hopp i ett läge som David sa också att det inte fanns något tecken på opinion, om vi nu ska prata om opinion, för de här frågorna. Och sen visade det sig att det faktiskt är en viktig fråga för väldigt många människor, fast de har inte det forumet eller den kanalen för att visa det, för att manifesteras det, för att kräva det.

Och det vi såg också för några år sen när det var *Refugees welcome*, de finns, de går, de tänker, de bryr sig, men vi måste – det måste finnas – det måste skapas de kanalerna. De måste existera, för mig är det självklart att de ska finnas. Inte ens politiker-

na ska sitta och säga att nej om vi gör det här, om vi är mänskliga så kommer rasisterna vinna rösterna. Det är för mig pervers politik, så ska man inte driva politik. Man ska tänka på människor och allas lika värde, människors rättigheter.

Cecilia Arcini

Ja att, ja kraften i civilsamhället, att när man går tillsammans så kan man bli ganska starka tänker jag. Och att det är roligt att samverka och att det finns mycket energi i det och ja. Det är det som jag kommer på nu.

David Qviström

Mm. Alltså jag, det finns likheter på ett plan med den tiden i dag. Det finns också en viktig skillnad. Om man ska börja med skillnaden så är den, tycker jag, i att då, 2005, så var invandringspolitik i högre grad i praktiken en inrikespolitisk fråga. I dag så är de yttre ramarna för vad som är politiskt möjligt i långt högre grad styrd av europapolitiken.

Det är en viktig skillnad mot då. Likheten tror jag ligger i att vad den här tiden gjorde, det var att sätta en tyst opinion på benen, som stod upp som ett argument mot politiska antaganden om att den tysta opinionen i stället stod för någon slags främlingsfientlighet. Den tysta opinionen tror jag finns i dag också. Jag tror att den är ganska fragil. En parallell kan man ju säga, de här bilderna, apropå apatiska barn som var en viktig symbol då för att, det var ju de här bilderna på Alan, den här treåriga pojken som flöt i land va, och på samma sätt, eller på motsvarande sätt också ställde folk på benen.

Det var ju där då i september 2015 som Stefan Löfven stod på Medborgarplatsen och sa att ”mitt Europa bygger inga murar”. Och sen är det också ett exempel på hur fragil den här opinionen är, för tio veckor senare var det möjligt att stå i Rosenbad och säga att ”vi behöver ett andrum”. Så likheter och olikheter tror jag.

Tove Karnerud

Jag tänker en viktig del var samspelet mellan den utomparlamentariska och den parlamentariska politiken, och där tycker jag nu om vi pratar om 2015–16 där så tror jag man gjorde en miss i *Folkkampanjen för asylrätt* som var då mot den här tillfälliga lagen som skulle komma, där man tog avstånd från de politiska partierna. De politiska partierna fick inte vara med i den kampanjen, åtminstone i Malmö men jag tror det var så riks.

Jag tror att det var en jättemiss där, för att man tappade mycket. Jag tror att det berodde på besvikelse på Miljöpartiets vändning och såna saker, men jag tror att det var en av vinsterna med *Flyktningamnesti 2005*, att man drev det på liksom olika sätt och jobbade liksom både inomparlamentariskt och utomparlamentariskt. Det tror jag var jätteviktigt. Jag tror det är viktigt att inte kompromissa från början, utan att man ställer de krav man har och sen får man låta politiker kompromissa. Hade vi ställt kravet att barnfamiljer ska få amnesti eller något sånt där, då hade det så klart blivit ännu mer urvattnat. Kompromissa inte från början utan driv det man vill ha.

Jag tror det är bra att försöka hitta något datum eller händelse att hänga upp det på, för då tror jag det är lättare att samla någonting. Och ibland tror jag att såna datum eller händelser kan vara konstruerade, det behöver inte vara det viktigaste egentligen, men att hitta någonting, ”det är det här”. Man får en naturlig tidslinje eller något sånt. Det tror jag var viktigt just i det här fallet. Jag tror att det som var bra där, det var att vi både lyckades argumentera politiskt och praktiskt, alltså just det här med, vad ska man säga, att det skulle bli svårt för de nya instanserna eller såna saker att ta över gamla problem, att vi lyckades formulera både de politiska och praktiska sakerna.

Vi var också bra på att inkludera bredare. I min erfarenhet i Malmö, jag vet inte hur det var i Göteborg, så jobbade de papperslösa själva på ett helt annat sätt i den här kampanjen än vad vi tidigare hade lyckats med när vi jobbade i *Asylgruppen*, och det är också något som man åtminstone i Malmö har fortsatt att jobba med, en helt annan typ av organisering som jag tror också

gjorde att det fick ett genomslag. Sen tyckte jag också att det, det var någon, det var en brådska i det här, och det kan mycket väl vara bilderna på barnen, vilket gjorde att det var på flera håll som det bara sattes igång. Man höll inte på att sönderanalysera, skriva långa plattformar, utan, ja vi skrev plattformar och formulerade argumenten och kraven, men vi hade redan börjat.

På något vis bara satte vi igång och gjorde det, och så gjordes samtidigt på många håll. Men vi var ute på gator och torg direkt, vi samlade in namn direkt, det var liksom inte så trögt utan det bara startade liksom. Och att man vågade ta den där känslan som fanns och bara gå på den. Vi bara kör nu.

Michael Williams

Jätteviktiga saker som alla har sagt här som jag instämmer i. Det är ganska svårt nu att lägga till när så mycket har sagts. Men utifrån SKR, det är mycket utifrån både slump och tidsandan och händelserna, men tänk om SKR hade utarbetat en vidare strategi efter att det hade överlämnat uppropet? Det hade kanske lett till krockar. Det var ju en välsignelse att vi bara tänkte nu ”hör vi av oss, så här tycker vi, vi överlåter det till politikerna”. Och detta ledde till att plattformar fanns inte inom den egna organisationen utan man kunde knyta an till *Flyktingamnesti 2005*.

Och jag håller med, lyhördhet och att satsa på så breda fronter som möjligt, plus att man måste ha media på sin sida. Jag tror utan det stödet under våren så hade det varit mycket svårare att få de politiska partierna som ändå ville något att känna att de hade kraften bakom sig. Men jag tror att det kan vara väldigt svårt att få exakt samma förhållanden en gång till och håller med David att i dag är det *another ballgame* på många sätt, men det finns ju krafter som *Vi står inte ut* som är föredömliga i sitt sätt att driva sakfrågor mot det politiska systemet, och man hoppas att det här blir inte sista gången som folk kan samlas för att diskutera hur civilsamhället har påverkat flyktingpolitiken i en positiv riktning. Om femton år sitter det en ny panel här och blickar tillbaka. [skratt]

Noomi Weinryb

Vi skulle kunna ta två frågor och samla upp om det är någon som har någon fråga att ställa? Då är det läge. Det behöver inte vara det, men om det är någon som... Ja där har vi en fråga, då tar vi den.

Någon i publiken

Tack så jättemycket för en väldigt intressant diskussion. Apropå sista frågan undrar jag, hur skulle ni jämföra vad ni gjorde, eller vad kan ni lära er till *Ung i Sverige*? Deras rörelse drivs mycket mer av flyktingar själva på ett annat sätt och det är de som representerar sina frågor på ett annat sätt. Hur kan ni hjälpa dem?

Michael Williams

Alla de här som självstartade grupper med gemensamma frågor har vi i FARR haft nära kontakt med. Man kan vara stödjande i den mån de vill ha stöd, hjälpa med kunskap och hjälpa med praktiska frågor som gäller för de ensamkommande, hitta boende. Men detta tror jag att man måste göra precis som med *Påsk-uppropet* och *Flyktingamnesti*, många organisationer ska finnas till. Det är inte något monopol men det är väldigt viktigt att människor tar tag i sina egna frågor och får stöd att driva dem, för då är det direktkontakt med dem som drabbas av politikens avigsidor.

Cecilia Arcini

Jag tänker på, när jag tänker på, för jag har jobbat med ensamkommande och har en del kontakter och så, och då är det så här att när man jobbar med barnfamiljer är det så att barnfamiljer är ganska upptagna av att få någonstans att bo, få något att äta till sina barn, ha blöjpenngar, alltså de har liksom fullt upp med att vara fattiga, att vara urfattiga, det upptar hela deras tid. Och då har ju *Vi står inte ut* på många sätt haft en mer ekonomisk uppbackning som inte fanns alls på samma sätt för barnfamiljer, eftersom de hade mycket större behov.

Så därför har jag tänkt också att anledningen till, de har väl fått, *Ung i Sverige* har väl fått mycket stöd av *Vi står inte ut* och ni kan vara politiska, ni kan driva era frågor politiskt. Men jag vet inte om de hade gjort det utan *Vi står inte ut*, det vet inte jag. Men det kunde man ställa sig den frågan. Men som sagt, när man är barnfamilj och papperslös, man är så utsatt. Hur ska man få blöjor till barnen liksom.

Noomi Weinryb

Jag hoppar på här eftersom det inte kom fler frågor. Till skillnad från de här initiativen var ju ni då, *Ingen människa är illegal* och, ni var ju etablerade organisationer. I dag och hösten 2015 och framåt har det varit de här nya rörelserna och initiativen via sociala medier som inte är formella organisationer. Vad spelade det för roll, tror ni, att ni redan fanns när det här drog igång?

Tove Karnerud

Jag vet inte riktigt, alltså vi hade ju, vad ska man säga, samlad erfarenhet, men det har ju de i dag också bara det att det kanske, alltså kortare tidsperiod men fler historier eller vad man ska säga. Vi hade fler år men ja. Vi kanske hade lite mer upparbetade kontakter med andra organisationer. Men i Malmö var det väldigt personberoende och aktivistiskt och så, så jag tror inte, i Malmö var det nog inte så stor skillnad än vad de rörelserna är i dag, skulle jag säga.

Masoud Vatankhah

Jag tänker att nu är det en helt annan tid. Jag minns att vi startade en organisation som heter *Göteborg mot rasism*, bara för att demonstrera mot Sverigedemokrater och andra rasister. Nu känns det som, eller i flera år känns det som att den funktionen har på något sätt upplösts på annat sätt. Eller liksom den, starta en kampanj kan vem som helst göra, och vad är bättre än att de som själva är i den situationen som startar den, men så finns den här basen också i samhället som stödjer den rörelsen.

Noomi Weinryb

Och Michael, sista ordet här?

Michael Williams

Jag skulle säga att i FARR har vi knutit an till många av de här nya rörelserna genom att välja in personer i styrelsen som företräder dem. Vi har en som är med i *Vi står inte ut*, vi har haft ensamkommande barn. När vi utser folk till FARR:s ungdomspris har det varit många pristagare senaste åren som har varit med i dessa egna initiativ och bildat organisationer som lobbar för sin sak på många olika sätt.

Noomi Weinryb

Då vill vi passa på att tacka er så väldigt mycket. Eftersom det var tal om att tömma ryggsäcken, det var ju såhär att jag tror att det var i riksdagsdebatten som det pratades om att det var dags att kasta av den tunga ryggsäcken av mänskligt lidande och hemska livsöden, och därför får ni Södertörns ryggsäckar som tack för att ni tog er tid att komma hit idag.

Förvaltningsakademiens skriftserie

1. Jacobsson, Bengt (red.), 2013, *I medborgarnas tjänst – essäer om förvaltningspolitik.*
2. Ivarsson Westerberg, Anders & Sundström, Göran (red.), 2014, *Syns inte men finns ändå... Ett seminarium om förvaltningspolitik.*
3. Jacobsson, Bengt, 2015, *Fotnoter till förvaltningspolitiken – lärande, styrning and all that jazz...*
4. Castillo, Daniel, 2015, *Dela på jobben – En studie av ”Kompletterande arbetsliv” som arbetsmarknadsmodell.*
5. Premfors, Rune, 2015, *Riksdagen utvärderar.*
6. Ek Österberg, Emma, 2016, *Marknadsidéer i själva verket – Trafikverket och den renodlade beställarrollen.*
7. Ivarsson Westerberg, Anders, 2016, *På vetenskaplig grund – program och teknologi inom skolinspektion.*
8. Jacobsson, Bengt & Mujkic, Leonora, 2016, *Trafikverket – En förvaltningspolitisk historia.*
9. Castillo, Daniel, 2017, *Arbete för alla – Att skapa långsiktiga möjligheter i arbetslivet för personer med funktionsnedsättningar.*
10. Niemann, Cajsa, 2017, *Tillitsbaserad styrning i statsförvaltningen – kan Regeringskansliet visa vägen?*
11. Ivarsson Westerberg, Anders (red.), 2017, *Det finns ett kaos mellan verkligheten och kartan – Rapport från Förvaltningsakademiens seminarium om den stora polisreformen.*
12. Ljung, Mikael & Ivarsson Westerberg, Anders, 2017, *När målstyrning blev detaljstyrning – arbetsvillkor och administrativa rutiner i hemtjänsten.*
13. Castillo, Daniel & Ljung, Mikael, 2017, *Arbetsdelning i praktiken – Satsning på nya avlastande tjänster i Skövde kommun.*
14. Rehnberg, Hanna Sofia, 2017, *På väg – Berättelser om Trafikverket.*
15. Nilsson, Torbjörn, 2018, *Mellan rådgivning och kontroll – Den statliga Skolinspektionen som skolexempel 1861–1991.*
16. Gustafsson, Ingrid, 2019, *Internrevisionen och det paradoxala oberoendet.*
17. Castillo, Daniel & Ivarsson Westerberg, Anders, 2019, *Ängsliga byråkrater eller professionella pragmatiker? Administrativa effekter av statens indirekta styrning av kommunerna.*
18. Jacobsson, Bengt, 2019, *Den svåra samordningen – Regeringen och Agenda 2030.*

19. Rehnberg, Hanna Sofia, 2019, *PISA-press – Svenska och finländska mediekonstruktioner av ”världens största elevstudie”*.
20. Eliassi, Sayran & Madestam, Jenny, 2020, *Lojal ordningsvakt och nyttig hjälpare – Om rollkonflikter mellan Försäkringskassans handläggare och sjukskrivande läkare*.
21. Reitan, Therese, 2020, *Nitiska och redliga? Tjänstemannaroller i platsannonser inom staten*.
22. Åkerlund, Andreas, 2020, *Regeringsstyrning av svensk offentlig diplomati – Om Svenska institutets myndighetsinstruktioner och regleringsbrev 1998–2018*.
23. Johannesson, Livia & Weinryb, Noomi (red.), 2020, *Civilsamhället och asylpolitiken, del 1 – Vittnesseminarium om Påskuppropet och Flyktigamnesti 2005*.

I ett demokratiskt samhälle spelar ett levande och aktivt civilsamhälle en avgörande roll. Men vad krävs för att civilsamhället ska lyckas bidra till förändring av politiken? Vilka kampanjstrategier är framgångsrika för att få politiker att lyssna? Hur stor roll spelar den allmänna politiska debatten för vilka kampanjkrav som lyckas? Vilken roll spelar mediers bevakning och informationskanaler för civilsamhällets organisering och politiska påverkansmöjligheter?

Denna rapport innehåller utskriften av ett tre timmar långt vittnesseminarium som hölls den 22 mars 2018 på Södertörns högskola där sex företrädare för de civilsamhällsorganisationer som tillsammans drivit kampanjerna Flyktningamnesti 2005 och Påskupproppet 2004–2005 diskuterar och berättar om sitt arbete. Rapporten ger nya infallsvinklar på svensk migrationspolitik och civilsamhällets roll i den, både i ett historiskt och nutida perspektiv.

Förvaltningsakademin är en mångvetenskaplig centrumbildning vid Södertörns högskola som bedriver forskning om förvaltning, erbjuder uppdragsutbildning och verkar för kvalificerade möten mellan forskning och praktik.

www.sh.se/forvaltningsakademin

Södertörns högskola
Biblioteket
SE-141 89 Huddinge

publications@sh.se
www.sh.se/publications